

T.C.
DOKUZ EYLÜL ÜNİVERSİTESİ EĞİTİM BİLİMLERİ ENSTİTÜSÜ
GÜZEL SANATLAR EĞİTİMİ ANABİLİM DALI
MÜZİK ÖĞRETMENLİĞİ PROGRAMI
YÜKSEK LİSANS TEZİ

TÜRKİYE’DE MÜZİK ALANINDA POTANSİYEL ÜSTÜN YETENEKLİ
BİREYLERİN EĞİTİMLERİNİN İNCELENMESİ

Adem MABA

İzmir

2014

T.C.

DOKUZ EYLÜL ÜNİVERSİTESİ EĞİTİM BİLİMLERİ ENSTİTÜSÜ

GÜZEL SANATLAR EĞİTİMİ ANABİLİM DALI

MÜZİK ÖĞRETMENLİĞİ PROGRAMI

YÜKSEK LİSANS TEZİ

**TÜRKİYE’DE MÜZİK ALANINDA POTANSİYEL ÜSTÜN YETENEKLİ
BİREYLERİN EĞİTİMLERİNİN İNCELENMESİ**

Adem MABA

DANIŞMAN

Yrd. Doç. Dr. Mümtaz Hakan SAKAR

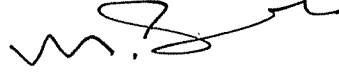
İzmir

2014

Eğitim Bilimleri Enstitüsü Müdürlüğüne

İşbu çalışma, jürimiz tarafından Güzel Sanatlar Eğitimi Anabilim Dalı Müzik Öğretmenliği Yüksek Lisans Programında YÜKSEK LİSANS TEZİ olarak kabul edilmiştir.

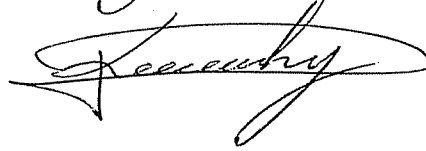
Başkan : Prof. Mahmut Mekin SARI

Üye : Yrd. Doç. Dr. Mümtaz Hakan SAKAR

Üye : Yrd. Doç. Dr. Burak KARABEY

Onay

Yukarıda imzaların, adı geçen öğretim üyelerine ait olduğunu onaylarım.

..../..../....

Doç. Dr. Ali Günay BALIM
Enstitü Müdürü

ÖZET

Türkiye’de Müzik Alanında Potansiyel Üstün Yetenekli Bireylerin Eğitimlerinin İncelenmesi

Türkiye’de tüm alanlarda üstün yetenekli bireylerin eğitiminde gelişmeler kaydedildiği gibi müzik alanında üstün yetenekli bireylerin eğitiminde de gelişmeler olmaktadır. Müzik alanında potansiyel üstün yeteneğe sahip bireylerin erken yaşta tanınmasıyla bireylerin eğitimlerine katkı sağlanarak var olan potansiyel yeteneklerinin bireysel ve toplumsal faydaya dönüştürülmesi mümkündür. Aldıkları eğitim sonunda bu bireyler ülkemizin müzik kültürünün oluşmasına önemli katkılarda bulunabilir, ayrıca edindikleri bilgileri yeni kuşaklara aktarma görevini üstlenebilirler. Bu nedenle üstün yetenekli çocukların belirlenmesi, aldıkları eğitimin tarihsel açıdan incelenmesi, gelecekte potansiyel üstün yetenekli bireylerin ortaya çıkmasında önemli bir rol oynamaktadır. Bu çalışmada Türkiye’de müzik alanında potansiyel üstün yetenekli bireylerin aldıkları eğitimi inceleyerek olumlu ve olumsuz yönlerini belirlemek ve gelecekte eğitim alacak potansiyel üstün yetenekli bireylerin eğitimlerine katkı sağlamak amaçlanmıştır. Bu amaçla araştırmada müzik alanında üstün yetenekli öğrencilerin eğitimlerine yönelik ülkemizde uygulanan yasal düzenlemeler, bu öğrencilere eğitim veren kurumlar, bu kurumların öğrenci, öğretmen seçme yöntemleri ve ders programlarının genel yapısı, ülkemizde müzik alanında üstün yeteneğe sahip olduğu belirlenmiş ve var olan yasal düzenlemeden yararlanmış bazı bireylerin eğitimleri incelenmiştir. Araştırmada tarama modellerinden genel tarama modeli kullanılmış ve veri toplama amacıyla doküman analizi yöntemi kullanılmıştır. Bu nedenle araştırmacı tarafından ülkemizde potansiyel üstün yeteneğe sahip bireylerin geçmişten günümüze eğitimleri konusunda bilgi sağlayabileceği düşünülen tez, proje, makale, ders kitabı, eğitim plan ve programları vb. materyallere ulaşılmaya çalışılmıştır.

Anahtar sözcükler: Üstün yetenek, üstün zekâ, müzik alanında üstün yetenek, müzik alanında üstün zekâ, müzik.

ABSTRACT

A Study on the Education of Potentially Musically Gifted Individuals in Turkey

In Turkey, there is some development in education of music for gifted individuals as well as the development of education for gifted individuals. Defining the potential ability of music in early ages may lead to turn this ability into individual or social advantage by contributing to their education at the end of the musical training, these individuals may contribute to form musical culture in our country, in addition to that they will take the task of transferring this knowledge to new generations. For that reason, defining gifted individuals and making historic analyzing of the education they get takes a great role to define the potential gifted individuals in the future. In this study it is aimed to defect the negative and positive aspects of the education and to contribute to education for potential gifted individuals by analyzing the musical education of potential gifted individuals. For that purpose, in this study, legal regulations that applied to musical gifted individuals in our country, the institutions give these individuals the education, the methods of choosing teacher to these institutions and the general structure of the syllabus, the individuals that are determined as gifted in musical aspect and the education of these who take the advantage of existed legal regulations are analyzed. Among the screening models, general screening model is used and document analysis method is used for data acquisition. So that, in turkey all the thesis, projects, articles, textbooks, course of education and syllabuses that are supposed to make researcher get information about the education from past to present are aimed to approach by the researcher of this study.

Key words: talented, gifted, musically talented, musically gifted, music.

ÖNSÖZ

Üstün yetenekli bireylerin belirlenmesi, tanınması ve eğitilmesi ülkemizde son zamanlarda oldukça önemli bir konu haline gelmiştir. Bu çalışmamla müzik alanında üstün yetenekli bireylerin eğitimi üzerine yapılmış ve yapılmakta olan çalışmaları dile getirmek ve ileride yapılabilecek çalışmalara katkı sağlamayı amaçladım. Bu süreçte;

Destegini, yardımını ve bilgilerini benden eksik etmeyen sayın danışmanım Yrd. Doç. Dr. Mümtaz Hakan SAKAR'a,

Tezimin fikir ve gelişme aşamalarında fikirlerini ve yardımlarını esirgemeyen sayın hocam Yrd. Doç. Dr. Burak KARABEY'e,

Maddi ve manevi desteğini esirgemeyen, her nerede olursam olayım varlıklarını hissettiren, bu günlere gelmemde büyük pay sahibi olan ve her zaman bana güvenen aileme,

İlkokul, ortaokul, lise ve üniversite eğitimi boyunca bilgi ve tecrübelerini aktaran tüm öğretmenlerime,

Yüksek lisans dönemi boyunca desteklerini esirgemeyen ve bana olan inancını kaybetmeyen değerli arkadaşım Filiz KARADAĞ'a teşekkürü bir borç bilirim.

ÖZET.....	i
TABLolar LİSTESİ.....	viii
BÖLÜM I.....	1
GİRİŞ	1
1.1. Problem Durumu	1
1.2. Araştırmanın Amacı	4
1.3. Araştırmanın Önemi.....	4
1.4. Problem Cümlesi.....	5
1.5. Alt Problemler	5
1.7. Sınırlılıklar.....	6
1.8. Tanımlar	6
BÖLÜM II	7
İLGİLİ YAYIN VE ARAŞTIRMALAR.....	7
2.1. Zekâ	7
2.2. Yetenek.....	7
2.3. Üstün Yetenek	8
2.4. Üstün Zekâlı Bireylerin Tanılanması.....	11
2.4.1. Tanılamanın Amacı Nedir?	11
2.4.2. Neden Erken Tanı?.....	11
2.4.3. Ülkemizde Üstün Yetenekliler Nasıl Tanılanmaktadır?	12
2.4.3.1.Zekâ Testleri.....	13

2.5. Üstün Yetenekli Çocukların Genel Özellikleri	13
2.5.1. Üstün Yetenekli Çocukların Zihinsel Özellikleri Nelerdir?.....	13
2.5.3. Üstün Yetenekli Çocukların Kişilik Özellikleri Nelerdir?.....	14
2.6. Müzik Alanında Üstün Yetenekli Çocukların Özellikleri	15
2.7. Üstün Yetenekli Çocukların Eğitimi	15
2.8. Üstün Yetenekli Çocukların Eğitim Modelleri.....	17
2.8.1.Gruplama.....	17
2.8.2. Hızlandırma.....	18
2.8.3. Zenginleştirme.....	20
2.8.4. Mentorluk.....	20
2.9. Müzik Alanında Üstün Yetenekli Bireylerin Eğitiminin Tarihi Gelişimi....	20
(Cumhuriyet Döneminde Üstün Yetenekliler Eğitimi).....	20
2.10. Müzik Alanında Üstün Yetenek Potansiyeline Sahip Bireylere Eğitim	
Veren Kurumlar.....	22
2.10.1. Konservatuvarlar	22
2.10.1.1. Konservatuvarlara Öğrenci Seçimi	24
2.10.1.2. Konservatuvarlara Öğretmen Seçimi	25
2.10.2. Anadolu Güzel Sanatlar Liseleri	26
2.10.2.1. Güzel Sanatlar Liselerine Öğrenci Seçimi	27
2.10.2.2. Güzel Sanatlar Liselerine Öğretmen Seçimi	27
2.10.3. Bilim ve Sanat Merkezleri	28
2.10.3.1. Bilim ve Sanat Merkezleri'ne Öğrenci Seçimi	29
2.10.3.2.Bilim ve Sanat Merkezi Öğretmen Seçimi.....	29

2.11. Türkiye’de Müzik Alanında Potansiyel Üstün Yetenekli Bireyler ve Eğitimleri ile İlgili Çalışmalar.....	30
BÖLÜM III.....	38
3.1. Araştırmanın Modeli	38
3.3. Verilerin Toplanması ve Veri Toplama Araçları.....	39
3.4. Veri Toplama Süreci/İşlem.....	40
BÖLÜM IV	40
BULGULAR VE YORUMLAR	40
4.1. Birinci Alt Probleme İlişkin Bulgular	40
4.2.İkinci Alt Probleme İlişkin Bulgular	42
4.3.Üçüncü Alt Probleme İlişkin Bulgular.....	44
4.3.1. Güzel Sanatlar Liselerine Öğrenci Seçimi	44
4.3.2. Konservatuvarlara Öğrenci Seçimi	45
4.3.3. Bilim ve Sanat Merkezleri’ne Öğrenci Alım Süreci	48
4.4.Dördüncü Alt Probleme İlişkin Bulgular.....	49
4.4.1. Güzel Sanatlar Liseleri’ne Öğretmen Seçimi.....	49
4.4.2. Konservatuvarlara Öğretmen Seçimi	49
4.4.3. Bilim ve Sanat Merkezlerine Öğretmen Seçimi	50
4.5. Beşinci Alt Probleme İlişkin Bulgular.....	51
4.6.Altıncı Alt Probleme İlişkin Bulgular	56
4.6.1. Yükseköğretim Kurumları Devlet Konservatuvarları Müzik ve Bale İlköğretim Kurumları (Ortaokul) Haftalık Ders Programlarının Yapısı	56

4.6.2. Yükseköğretim Kurumları Devlet Konservatuvarları Müzik ve Sahne Sanatları Lisesi Haftalık Ders Programlarının Yapısı	58
4.6.3. Güzel Sanatlar Liseleri Haftalık Ders Programlarının Yapısı.....	73
4.6.4. Bilim Sanat Merkezleri’nde Uygulanan Eğitim Programlarının Genel Yapısı	75
SONUÇLAR VE TARTIŞMA	78
5.1. Sonuçlar	78
KAYNAKLAR	82

TABLÖLAR LİSTESİ

Tablo 1: Üstün Yetenekli Bireylerin Eğitim Modellerinden Gruplama Modelinin Türleri.....	18
Tablo 2: Müzik Alanında Üstün Yetenekli Bireylere Eğitim Veren Kurumlar	41
Tablo 3: Ülkemizde Müzik Alanında Potansiyel Üstün Yeteneğe Sahip Olarak Yasal Düzenlemelerden Faydalanmış Bazı Kişilerin Eğitimleri.....	51
Tablo 4: Yükseköğretim Kurumları Devlet Konservatuvarları Müzik ve Bale İlköğretim Kurumları (Ortaokul) Haftalık Ders Çizelgesi.....	56
Tablo 5: Yükseköğretim Kurumları Devlet Konservatuvarları Müzik ve Sahne Sanatları Lisesi Haftalık Ders Çizelgesi (Arp Sanat Dalı).....	60
Tablo 6: Yükseköğretim Kurumları Devlet Konservatuvarları Müzik ve Sahne Sanatları Lisesi Haftalık Ders Çizelgesi (Piyano Sanat Dalı).....	62
Tablo 7: Yükseköğretim Kurumları Devlet Konservatuvarları Müzik ve Sahne Sanatları Lisesi Haftalık Ders Çizelgesi (Gitar Sanat Dalı).....	65
Tablo 8: Yükseköğretim Kurumları Devlet Konservatuvarları Müzik ve Sahne Sanatları Lisesi Haftalık Ders Çizelgesi (Yaylı Çalgılar Sanat Dalı)	68
Tablo 9: Yükseköğretim Kurumları Devlet Konservatuvarları Müzik ve Sahne Sanatları Lisesi Haftalık Ders Çizelgesi (Üfleme ve Vurma Çalgılar Sanat Dalı) ...	71
Tablo 10: Güzel Sanatlar Liseleri Haftalık Ders Çizelgesi	74

BÖLÜM I

GİRİŞ

Bu bölümde problem durumu, araştırmanın amacı ve önemi, problem cümlesi, alt problemler, sınırlılıklar ve tanımlar bulunmaktadır.

1.1. Problem Durumu

Geçmişten günümüze toplumları incelediğimizde, toplumların gelişiminde bireysel olarak üstün özelliklere sahip bireylerin ön planda olduklarını görebilmekteyiz. Bireylerin üstün yeteneklerini fark edip onları sahiplenen toplumlar bilim, sanat, spor ve diğer alanlarda daha fazla gelişim ve ilerleme kaydetmişlerdir.

Günümüzde bireylerin üstün yetenekli olup olmadığının tanınmasında özel eğitimin önemi yadsınamaz bir gerçektir. Özel eğitimde erken yaşta tanılama, bireyin sosyal ve bilişsel açıdan gelişiminde önemli bir etmendir. Tanılanan bireylere özgü programlar geliştirilmekte ve bireyin ilgili/yetenekli olduğu alanda gelişimine ivme kazandırılmaktadır (Cavkaytar, 2008). Müzikte üstün yetenekli bireylerin eğitimlerinin erken dönemde başlaması ile ülkemizdeki birçok üstün yetenekli birey dünya çapında tanınan müzisyenler olmasına imkân sağlamıştır.

Üstün yetenekli çocuklar çoğu zaman gerçek yaşama uyum sağlamakta zorluk çekerler. Bazen doğalarındaki farklılıklarından utanarak, üstün özellikler göstermek istemeyebilirler. Bu yüzden “her üstün yetenekli çocuk başarılı olur.” düşüncesi yanlıştır. Bu nedenle üstün yetenekli çocukların belirlenmesi, aldıkları eğitimin tarihsel açıdan incelenmesi gelecekte potansiyel üstün yetenekli bireylerin ortaya çıkmasında önemli bir rol oynamaktadır (Cutts ve Moseley, 2004).

Müzikle ilgili yapılmış tanımları incelediğimizde genel olarak estetik açıdan ele alınarak açıklanmaya çalışıldığını görmekteyiz. İnsanların, yaşamlarının her döneminde müzikle iç içe olduğunu savunan Uçan (1994), müziği estetik perspektifinden yola çıkarak tanımlamaya çalışmıştır. Uçan'a (1994) göre müzik, duygu düşünce tasarım ve izlenimleri belirli bir amaç ve yöntemle belirli bir güzellik anlayışına göre işleyip anlatan estetik bir bütündür.

Say (2005) ise müziği, “insanın duyup düşündüklerini seslerle anlatma olanağı veren bir dil” olarak tanımlamıştır. Bu tanımda dil ile ifade edilmeye çalışılan, seslerin anlamlı bir bütün oluşturmasıdır. Müzik, insanların hayat karşısındaki davranışları ve insanların seslerle duygu ve düşüncelerini ifade etmeleri sebebiyle ortak bir dil haline gelmiştir. İnsanların müzikle etkileşimi anne karnında işitme duyularının gelişmesiyle başlar. Bu nedenle doğduğu çevrede müzikle etkileşim içinde olan insan; dinleme, tempo tutma, şarkı söyleme, yaratma, eleştirme, oynama ve mırıldanma gibi müzikal davranışlar kazanır. Bireysel olduğu kadar toplumsal işlevi de olan müziğin, toplum içerisinde bireyin kendi ifade etmesi, kültürel aktarım ve iletişim sağlama gibi etkileri de vardır.

Zekâ, üst bilişsel süreçleri kullanarak öğrenmeyi destekleyen, farklı kültürel ve sosyal bağlamlar içerisinde çevreye uyum yeteneği ile deneyimlerden öğrenmeler elde edebilme kapasitesidir. Bu özellikler bakımından sivrilen üstün zekâlı bireyler oldukça azdır ve bu bireylerin üretkenlikleri onların üstün zekâyâ sahip olduğunu gösterebilir. (Sternberg, Jarvin ve Grigorenko, 2010).

Üstün zekâ ve üstün yeteneğe yönelik birçok tanım bulunmaktadır. Bazı araştırmacılar üstün zekâ ve üstün yeteneği tek başlık altında kabul ederken bazı araştırmacılar bu kavramların tamamen farklı olduğunu ileri sürmüşlerdir (Özel Yetenekli Bireyler Strateji Ve Uygulama Planı, 2013). Ancak ülkemizde bu kavramların tanımlanmaları ile ilgili karışıklık I. Özel eğitim Konseyi, Üstün Yetenekli Çocuklar ve Eğitim Komisyonu Raporu'nda “üstün zekâ” ve “üstün özel yetenek” kavramlarının “üstün yetenek” kavramı adı altında toplanması ile

giderilmiştir. Bu tanımlamaya göre: “Üstün yetenekliler, genel ve/veya özel yetenekleri açısından, yaşlarına göre yüksek düzeyde performans gösterdiği konunun uzmanları tarafından belirlenmiş kişilerdir.” (Özel Eğitim Konseyi Ön Raporu, 1991) .

Müzik alanında üstün zekâ/yetenek üzerine yapılan bazı tanımlamalarda Mozart, Bach, Beethoven gibi sanatçılar müzik alanında “dahi” olarak değerlendirilmiş ve bu kişilerin niteliklerine bakıldığında "müziksel yeteneklerinin erken gelişmesi, üstün yeteneklerini ve yaratıcı kapasitelerini bir arada kullanmaları” nedeniyle müzik alanında “üstün zekaya” sahip bireyler olarak değerlendirilmişlerdir (Pereira-Fradin ve Dubois, 2007).

Colvin (2008) yeteneği, “daha kolay başarma ve bir şeyi diğerlerine göre daha iyi yapabilmenin doğal becerisi” olarak tanımlamıştır. Haroutounian (2002) müzik alanında üstün yeteneği, bir enstrümanı çalma ve öğrenme konusundaki hız ve fiziksel yatkınlık olarak tanımlamıştır. Ayrıca müzikal üstün yeteneğe sahip bireylerin yaratıcı yorumlama gücüne sahip olduklarını, duyduğu ezgisel ve ritmik kalıpları kolaylıkla tekrar edebildiklerini ve kendilerini müziksel bir dille ifade etme konusunda isteklilik gösterdiklerini belirtmiştir.

Günümüzde müzik alanında potansiyel üstün yetenekli bireylerin eğitimleri; Anadolu Güzel Sanatlar Liseleri, Bil-Semler ve Konservatuvarlar’da sürdürülmektedir (Baykoç-Dönmez, 2011).

Ülkemizde Cumhuriyet tarihinde müzik alanında üstün yeteneğe sahip olan fakat yurtiçinde yeterli olanakların bulunmadığı zamanlarda yurtdışına gönderilerek eğitimine devam etmiş bireyler bulunmaktadır. Bu bireylerin eğitimlerine ilişkin çalışmalar son yıllarda artış göstermesine rağmen sayıca yeterli değildir. Ayrıca bu konudaki çalışmalarda yeterli ayrıntıya yer verilmemiştir.

1.2. Araştırmanın Amacı

Bu çalışmanın amacı, Türkiye’de müzik alanında potansiyel üstün yetenekli bireylerin aldıkları eğitimi inceleyerek bu eğitimin olumlu ve olumsuz yönlerini belirlemek, gelecekte eğitim alacak potansiyel üstün yetenekli bireylerin eğitimlerine ve bu konuyu önemseyen eğitimcilere katkı sağlamaktır.

1.3. Araştırmanın Önemi

Geçtiğimiz yüzyıl ve özellikle bu yüzyılda eğitim anlayışı dünya genelinde öğrencilerin yeteneklerini keşfetme ve bu yeteneklerini geliştirecek doğrultuda eğitilmesine yönelmiş ve bu yüzyıllar eğitim bilimleri açısından da önemli buluşlara imza atılmış yıllar olarak kabul edilmektedir. Dünya Sağlık Örgütü (2012) tarafından yapılan araştırmalar üstün yetenekli bir kişiye rastlama olasılığını %2, bir dâhiye rastlama olasılığını ise milyonda bir olarak vermektedir. Bu araştırma sonuçları bu şekilde fırsat bulamayan birçok üstün yetenekli kişinin yeteneklerini gösteremeden ve hatta bu yeteneklerinin farkına bile varamadan aramızda kaybolduğunu ortaya koymaktadır.

Ülkemizde potansiyel üstün yetenekli bireylerin eğitimine yeterli önemin verilmemesi, müzik alanında bazı potansiyel üstün yetenekli bireylerin fark edilememesine neden olmaktadır. Bununla birlikte ailelerin ve eğitim kurumlarının üstün yetenek konusunda yeterli bilgiye sahip olmaması, potansiyel üstün yetenekli bireylerin fark edilmesi ve tanılanmasında eksikliklerin bulunması ve bu alanda yeterli çalışmaların yapılamaması bu bireylerin eğitimlerindeki gelişmelerin yavaşlamasına ve istenilen düzeye gelinememesine neden olmaktadır. Bu nedenle müzik alanında üstün yeteneğe sahip bireylerin ülkemizdeki eğitimlerinin incelenmesine gerek duyulmuştur (Tunçdemir, 2004).

Bu çalışma ülkemizde müzik alanında üstün yeteneğe sahip olan bireylerin eğitimlerinin cumhuriyetten günümüze nasıl bir süreçten geçtiğini ve bu süreçte ülkemiz imkânlarının yeterliliği konusunda bilgi vermesi, bu dönemde eğitim almış müzik alanında üstün yetenekli bazı bireylerin eğitimlerinin incelenmesi, böylelikle ülkemizde müzik alanında üstün yetenekli bireylerin fark edilmesi, eğitimlerinin nasıl sağlanacağı ve nasıl iyileştirilebileceği konusuna katkı sağlamasından dolayı önem arz etmektedir.

1.4. Problem Cümlesi

Türkiye’de müzik alanında potansiyel üstün yetenekli bireylerin eğitimleri nasıldır?

1.5. Alt Problemler

1. Türkiye’de müzik alanında üstün yetenekli öğrencilere eğitim veren kurumlar hangileridir?
2. Ülkemizde müzik alanında potansiyel üstün yeteneğe sahip bireylere yönelik yasal düzenlemeler nelerdir?
3. Müzik alanında üstün yetenekli öğrencilere eğitim veren kurumların öğrenci seçme yöntemleri nelerdir?
4. Müzik alanında üstün yetenekli öğrencilere eğitim veren kurumların öğretmen seçme yöntemleri nelerdir?
5. Ülkemizde müzik alanında potansiyel üstün yeteneğe sahip olarak yasal düzenlemelerden faydalanmış bazı kişilerin eğitimleri nasıldır?
6. Müzik alanında üstün yetenekli bireylere eğitim veren kurumların ders programlarının genel yapısı nasıldır?

1.7. Sınırlılıklar

Araştırma müzik alanında üstün yeteneğe sahip bireylerin eğitimlerinin Cumhuriyet Dönemi sonrası incelenmesiyle sınırlı tutulmuştur.

1.8. Tanımlar

Zekâ: Üst bilişsel süreçleri kullanarak öğrenmeyi destekleyen, farklı kültürel ve sosyal bağlamlar içerisinde çevreye uyum yeteneği ile deneyimlerden öğrenmeler elde edebilme kapasitesidir (Sternberg, Jarvin ve Grigorenko, 2010).

Müzik: Duygu, düşünce tasarım ve izlenimleri belirli bir amaç ve yöntemle belirli bir güzellik anlayışına göre işleyip anlatan estetik bir bütündür (Uçan, 1994).

Yetenek: “Daha kolay başarma ve bir şeyi diğerlerine göre daha iyi yapabilmenin doğal becerisi” olarak tanımlamıştır (Colvin, 2008).

Üstün yetenek: Genel ve/veya özel yetenekleri açısından, yaşitlarına göre yüksek düzeyde performans gösterdiği konunun uzmanları tarafından belirlenmiş kişilerdir. (Özel Eğitim Konseyi Ön Raporu, 1991).

Müzik Alanında Üstün Yetenek: Müzikle ilgili herhangi bir alanda ya da bir enstrümanı çalma ve öğrenme konusundaki hız ve fiziksel yatkınlık olarak tanımlamıştır (Haroutounian, 2002).

BÖLÜM II

İLGİLİ YAYIN VE ARAŞTIRMALAR

Bu bölümde araştırma kapsamında ele alınan konularda yurt dışında ve ülkemizde yapılmış olan bazı araştırmalara yer verilmektedir.

2.1. Zekâ

Zekâ birçok araştırmacı tarafından yıllarca üzerinde çalışılmış soyut bir kavramdır. Bu nedenle birçok farklı araştırmacının zeka üzerine farklı tanımlamaları bulunmaktadır.

Thorndike'a göre zekâ soyut, sosyal ve mekanik boyutları olan ve birbirinden ayrı bölümlerden oluşmaktadır.

Weschler ise zekâyı karşılaşılan problemleri anlama, zorluklarla karşılaştığında düşünebilme ve dünyayı anlama becerisi olarak tanımlar.

Piaget ise kavrama farklı bir bakış açısı ile yaklaşmış ve zekâyı kişinin çevreye uyum sağlama gücü olarak açıklamıştır (Levent, 2013:1)

Klasik zeka tanımlamalarının aksine, zekanın çok sayıda yetenekten oluştuğunu ve tek bir yetenek alanı ile açıklanamayacağını ifade eden Gardner, zekayı “bir kişinin bir veya birden fazla kültürde değer bulan bir ürün ortaya koyabilme, günlük yaşantısında karşılaştığı problemleri etkin ve verimli şekilde çözebilme yeteneği” olarak tanımlamaktadır. İlk defa Gardner çoklu zeka kuramında müziksel-ritmik zekayı farklı bir zeka alanı olarak ele almıştır. Müziksel-Ritmik Zeka, seslere ve müzik aletlerine karşı duyarlılık, ritmik ve tonal kavramları tanıma ve kullanma kapasitelerini içerir (Gardner, 1993:17).

2.2. Yetenek

Yetenek ile ilgili birçok tanım yapılmıştır. Yetenek, geniş anlamlar içermekle birlikte İngilizce’de kullanım alanlarına göre “talent, gift ve ability” sözcükleri yer

almaktadır. “Talent”; marifet, hüner anlamına gelmektedir. “Gifted” ise, doğuştan gelen bir armağan (hediye) olarak kullanılmaktadır. Bu iki kavramı da kapsayan “ability” kelimesi bilim ve eğitim literatüründe daha sık kullanılmaktadır (Levent, 2013:3).

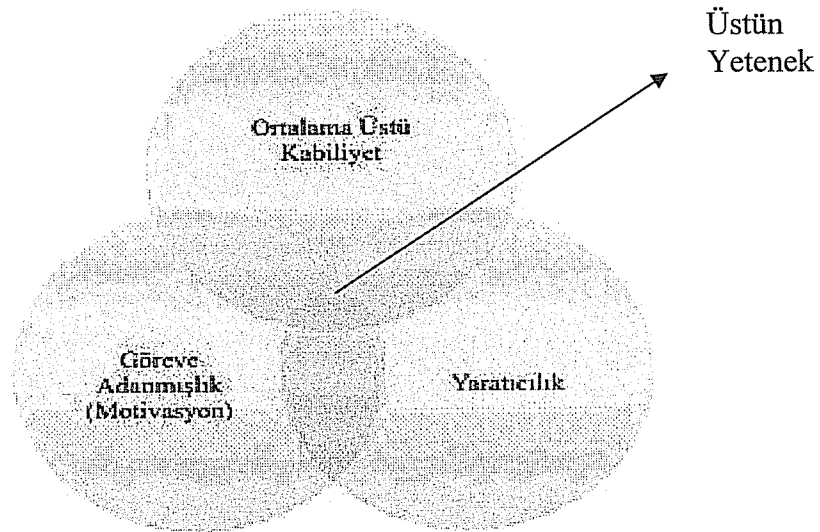
2.3. Üstün Yetenek

Üstün yetenek tanımları incelendiğinde geleneksel tanımlamalardan daha çağdaş tanımlara doğru bir değişimin olduğu gözlenmektedir. 20. yüzyılın başlarında üstün zekâ kavramı neredeyse deha kavramı ile aynı anlamda kullanılmaktaydı. Ağırlıklı olarak akademik konuları içeren testlerden yüksek puan almayı ifade eden üstün zeka, problem çözme yeteneği, isteklendirme, beceri, yaratıcılık, liderlik vb. gibi kavramlarında eklenmesiyle birlikte 21. yüzyıldan itibaren yerini yavaşça daha geniş kavramları içeren üstün yeteneğe bırakmıştır.

Üstün yetenek 19. yüzyıldan itibaren zekâ kavramı ve zekâ testleri ile açıklanmaya çalışılmıştır. Yapılan zekâ testleri sonucunda zeka bölümü sürekli olarak 130 ve üzeri çıkan bireyler üstün yetenekli olarak tanımlanmışlardır. Fakat zekâ testlerinin sadece sözel ve sayısal zekâ bölümlerini ölçmesi üstün yeteneği tanımlamada yetersiz kaldığı ve yeni tanımlamalara ihtiyaç duyulduğunu göstermektedir.

Üstün yeteneği doğuştan gelen, sonradan eğitimle kazanılmayan, yeteneği ise eğitim yolu ile sonradan kazanılabilen bir özellik olarak tanımlayan Gagne (2004), bu iki kavramın birbirinden farklı olduğunu ileri sürmüş ve ayrı ayrı açıklamaya çalışmıştır. Gagne’ye göre üstün yetenek belirtileri çocuklarda erken yaşlardan itibaren kendini göstermeye başlamaktadır. Yetenek ise çocuklarda daha ileri yaşlarda gözlenmektedir.

Renzulli'nin üç halka kuramına göre üstün yeteneğin üç temel koşulu bulunmaktadır. Bunlar, ortalama üstü genel veya özel yetenek, yaratıcılık ve motivasyonun etkileşimi olarak açıklamıştır. Renzulli'nin 3'lü halka kuramına göre herhangi bir alanda başarıya ulaşabilmek için bu 3 halka arasında etkileşimin olması gerekmektedir. Renzulli'ye göre bireyin, bu özelliklerin hepsinde yaşatlarının %85'inden veya en azından birinde %98'inden başarılı olması üstün yetenekliliğin şartıdır. Toplumun %2'si veya %3'ünün üstün zekalı olduğu yönünde yaygın görüşler olsa da, Renzulli özel ve genel yetenek alanında %15 - %20'lik üst dilime giren kişilerin üstünlük potansiyeline sahip olabileceklerini belirtmiştir.

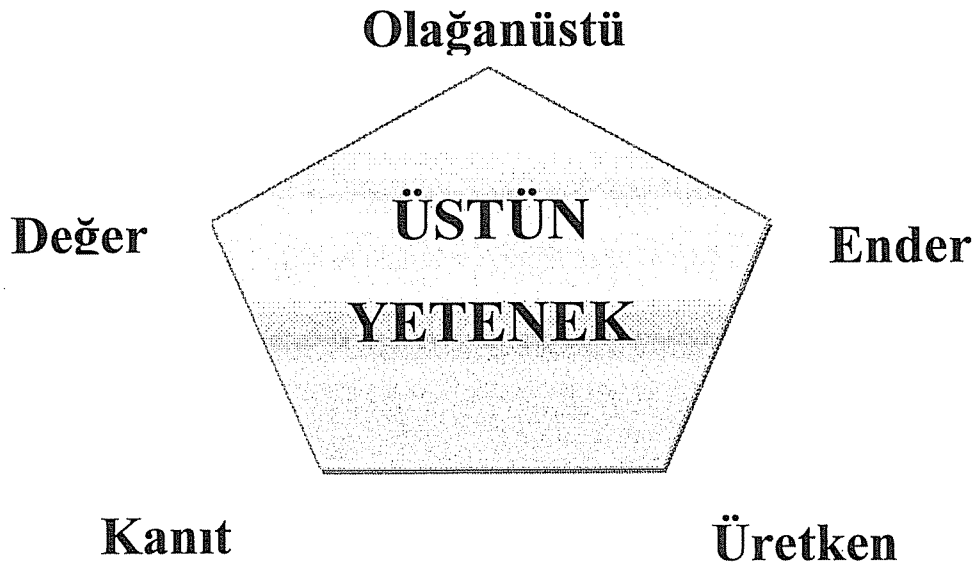
Şekil:1 Renzulli Üç Halka Kuramı

Tannenbaum üstün yetenek türlerini dört sınıfa ayırmıştır. Bunlar; ender yetenek, artık yetenek, hisseli yetenek ve tuhaf yetenektir. Bu sınıflama toplumun ihtiyaç ve değerlerine göre belirlenmiştir. Tannenbaum bir çocuğun gerçekten üstün yetenekli olabilmesini 5 temel faktöre bağlamıştır:

- Süper genel yetenek (IQ),
- Olağanüstü özel yetenek (müzik, fen, matematik)
- Zihinsel olmayan bireysel özellikler (motivasyon, azim, istek),

- Çevresel faktörler (aile, arkadaş, yakın çevre)
- Şans (yeteneğin ortaya çıkmasında olumlu veya olumsuz durum teşkil eden etmenler)

Stenberg ve Zhang'ın Beşgen Kuramı'na göre üstün yeteneğin 5 temel ölçütü vardır. Bunlar; olağanüstülük, enderlik, üretkenlik, kanıt ve değer ölçütleridir. Bu kurama göre birey, yaşıtlarına göre zihinsel süreçlerde üstün, sahip olduğu yetenek düzeyi bakımından ender, üretkenliğe açık, yapılan objektif ölçümlerle yeteneği kanıtlanmış ve toplum tarafından değer görmüş ise üstün yetenekli kabul edilebilir. Beşgen Kuram'a göre üstün zekalı bireylerin zihinsel yapılarındaki farklılıklardan dolayı onları tanılamak için kullanılabilecek kesin bir ölçme aracı yoktur (Sak, 2012:18).

Şekil:2 Stenberg ve Zhang'ın Beşgen Kuramı

Ülkemizde Milli Eğitim Bakanlığı tarafından düzenlenen Birinci Özel Eğitim Konseyi'nin "Üstün Yetenekli Çocuklar ve Eğitimleri Komisyon Rapor" nda "üstün zeka" ve "üstün yetenek" kavramları "üstün yetenek" başlığı altında toplanmış ve üstün yeteneklilik şu şekilde tanımlanmıştır:

"Genel ve/veya özel yetenekleri açısından, yaşlarına göre yüksek düzeyde performans gösterdiği, konunun uzmanları tarafından belirlenmiş kişilerdir" (Birinci Özel Eğitim Konseyi Ön Raporu, 1991).

2.4. Üstün Zekâlı Bireylerin Tanılanması

Üstün zekâlı öğrencilerin tanılanması; zekâ, yaratıcılık ve başarı gibi bireysel özelliklere ilişkin bilgilerin toplandığı ve bu bilgiler doğrultusunda öğrencilerin zihinsel kapasiteleri veya potansiyelleri hakkında kararların alındığı süreci kapsar. Bu süreçte öğrenci ile ilgili olarak toplanan bilgilerin detaylı, doğru ve güvenilir olması; bilgi toplama açlarının çeşitliliği ve farklı disiplinlerden uzmanların tanılama sürecine katkıda bulunması tanılamamanın kalitesini artırır (Sak, 2008).

2.4.1. Tanılamanın Amacı Nedir?

Üstün zekâlıların tanılanması, bu çocuklara uygun eğitim olanaklarının sunulması açısından büyük önem taşımaktadır (Moore, 1992). Başka bir ifadeyle bir çocuktaki mevcut yetenekler ne kadar erken fark edilirse, o ölçüde çocuğa yeteneklerinin geliştirilmesi için uygun ortam sağlanabilir.

"Yalnızca merak veya etiketleme amaçlı yapılan tanılamaların hiçbir amacı yoktur. Aksine etiketlenen çocuk, bu farklılığı nedeniyle arkadaşları ve öğretmenleri tarafından tolere edilemeyerek çocuğun aleyhinde sonuçlar doğurabilir (Levent, 2008; Cutts ve Moseley, 2004)."

2.4.2. Neden Erken Tanı?

Öğrencinin sahip olduğu yeteneklerin erken belirlenmesi sadece öğrenci için

değil, öğrenci ile ilgili olan herkes için önemlidir. Erken tanılama; öğrenciyi potansiyelini kullanmaya teşvik ederek, düzenli bir çalışma sistemi benimsemesine yardımcı olabilmekte; aile ve öğretmenlerin, öğrencinin ilgi ve yeteneklerini üst düzeyde kullanması yönünde destek sağlayıcı düzenlemeler yapmalarına vesile olmaktadır (Cutts ve Moseley, 2004).

Erken çocukluk döneminde tanılanan üstün zekâlı bireyler bu sayede bireyselleştirilmiş eğitim hizmetlerinden çok daha erken yaşta yararlanmaya başlayarak yeteneklerini doğru bir şekilde kanalize etme şansı bulacaklardır.

Bazı çocukların erken yaşlarda zihinsel gelişimleri, ilerleyen yaşlara göre daha hızlıdır. Bu potansiyelin doğru zamanda tespit edilmesi, gelişimin sürekliliğini sağlayacaktır.

2.4.3. Ülkemizde Üstün Yetenekliler Nasıl Tanılanmaktadır?

Üstün yetenekli bireylerin tanılanması ve özel yetenek alanlarının belirlenmesinde kullanılan yöntemler genel itibariyle şu başlıklar altında toplanabilir (Ersoy ve Avcı, 2004):

- Grup zekâ testleri,
- Grup başarı testleri,
- Bireysel zekâ testleri,
- Yaratıcılık testleri,
- Kritik düşünme testleri,
- Resim, müzik gibi alanlar için özel testler

Üstün yetenekli bireyleri tanılamak için günümüzde en yaygın olarak kullanılan yöntem bireysel zekâ testleridir. Oysa ki zekâ testleri ile ölçülen zeka düzeyi, üstün yetenekliliğin tek belirtisi olarak kabul edilemez.

2.4.3.1.Zekâ Testleri

Bu testler IQ testleri olarak bilinirler ve ortalama puanları 100 olup, geleneksel uygulamalarda 130 ve üzeri puan alan bireyler üstün zekalı olarak kabul edilirler.

Wechsler Çocuklar İçin Zekâ Testi: Genel zihinsel kapasiteyi ölçmeye yönelik olan bu test sözel kavrama, algısal muhakeme, işlem hızı ve işleyen bellek alt faktörlerine sahiptir. Ancak ülkemizde kullanılan bu ölçek 6-16 yaş arasındaki çocuklara uygulanabilmektedir.

Stanford Binet Zekâ Ölçeği: Genel IQ faktörü; sözel olan ve olmayan IQ olarak ikiye ayrılır ve her bir alt faktörü yoklayan 5'er alt faktör bulunmaktadır. Stanford Binet-5 ölçeği 2003 yılında revize edilmiştir. 2-85 yaş aralığında kullanılan bu testin ülkemizde standardizasyon çalışması yapılmadığından günümüzde kullanılan geçmiş versiyonları geçerlik güvenirliğini oldukça yitirmiştir (Sak,2004).

2.5. Üstün Yetenekli Çocukların Genel Özellikleri

Bu bölümde üstün yetenekli çocukların zihinsel, davranışsal, sosyal ve kişilik özelliklerine ayrı ayrı yer verilmiştir.

2.5.1. Üstün Yetenekli Çocukların Zihinsel Özellikleri Nelerdir?

- Çabuk ve hızlı öğrenirler.
- Yaratıcılıkları yüksektir.
- Mükemmel bir hafızaya sahiptirler.
- İlgi alanları çok geniştir.
- Geniş kelime dağarcığına sahiptirler.

- Dil gelişimleri hızlı ve sözel yetenekleri yüksektir.
- Orijinal fikir ve çözümler üretebilirler.
- Hayal güçleri gelişmiştir.
- Problem çözmeye ve muhakeme yeteneğine sahiptirler.
- İlgiilerini çeken konularda dikkat ve yoğunlaşma süreleri uzundur.
- Yaşıtlarına göre okumayı erken yaşta öğrenirler.

2.5.2. Üstün Yetenekli Çocukların Duygusal ve Sosyal Özellikleri Nelerdir?

- Duyguları ve hisleri güçlüdür.
- Duygusal açıdan hassastırlar.
- Yaşlarının üstünde olgunluk gösterirler.
- Adalet duyguları gelişkindir.
- Mizah yetenekleri güçlüdür.
- Güçlü etik değerlere sahiptirler.
- Kendilerinden büyüklerle zaman geçirmeyi severler.

2.5.3. Üstün Yetenekli Çocukların Kişilik Özellikleri Nelerdir?

- Mükemmeliyetçidirler.
- Meraklıdırlar.
- Kitap okumaktan zevk alırlar.
- Liderlik yönleri güçlüdür.
- Otoriteyi sorgulama eğilimindedirler.
- Özgüvenleri yüksektir.
- Rekabeti severler.
- Risk almayı severler.

(Levent, 2013)

2.6. Müzik Alanında Üstün Yetenekli Çocukların Özellikleri

- Ritim ve melodiye diğer çocuklardan daha fazla tepkide bulunur.
- Müzikle çok ilgilidir; cd, kaset dinler ve müzik etkinliklerine katılmak ister.
- Beste yapmaya büyük istek duyar ve beste yapmak için yoğun çaba gösterir.
- Başkaları ile birlikte şarkı söylemekten hoşlanır.
- Duygu ve düşüncelerini anlatmada, müziği sık sık araç olarak kullanır.
- Çeşitli müzik aletleri ile ilgilenir ve onları çalmayı dener.
- Besteci, yorumcu ve müzik parçaları ile ilgili koleksiyonlar yapar.
- Müzik parçalarını kısa sürede öğrenir; anlamlı ve bestesine uygun söyleyebilir.
- Duyduğu bir müziğe bedensel, çalarak ya da söyleyerek eşlik eder.
- Eğer bir çalgı çalıyorsa, çalıştığı/çaldığı eserin büyük bir bölümünü ezberden çalar.
- Enstrüman çalmayı akranlarına göre daha kısa sürede ve daha iyi öğrenir.
- Duyduğu bir ezgiyi uzun süre hafızasında tutabilir.
- Merak duygusu, mizah anlayışı, soyut düşünme yeteneği, hızlı kavrama becerisi, bilgileri uzun süre akılda tutabilme, yaratıcı, farklı ve orijinal fikirler üretebilme yetisi akranlarına göre daha belirgindir (Kemp ve Mills,2002; Clark, 1983; Gross, McLeod ve Pretorius,2001; Betts ve Neihart, 1988; Uzun, 2004:25).

2.7. Üstün Yetenekli Çocukların Eğitimi

Birçok öğrenci potansiyelini kullanmada başarısız olur, bunlara üstün yetenekli bireyler de dâhildir. Bunun altında yatan birçok sebep olabilir fakat sebeplerden biri okulda yapılan eğitim ve değerlendirmenin çocukların okullarda performanslarını sergileme ve öğrenmelerinde yetersiz olmasıdır. Bu çocukları

anlamak, tüm potansiyellerini kullanabilmelerini sağlamak ve başarı sağlayabilecekleri eğitim metotları üretebilmek için “wics theory” geliştirilmiştir. Bu teoriye göre;

- Öğrencilerin hayata dair farklı hedefleri vardır. Başarılı olabilmeleri için yaptıklarının onlar için anlam taşıması ve tanımlanması gerekmektedir.

Öğretim yapılırken somut örneklemeler yapılarak eğitimin anlamlı kılınması sağlanmalıdır. Değerlendirme yapılırken tek yönlü değil farklı ve çok yönlü uygulamalar tercih edilmelidir. Üstün yetenekli bireyler birçok alanda yetenekli olabilirler. Bu yüzden değerlendirme de bu çok yönlülüğe cevap verebilecek nitelikte olmalıdır.

- Öğrencilerin zayıf yanlarını geliştirmeleri ve aynı zamanda güçlerini kullanabilmelerine katkı sağlanmalıdır.

Doğru sayılabilecek sadece bir öğrenme ya da öğretme yolu veya metodu yoktur. Farklı öğrenciler farklı şekillerde düşünebilir veya öğrenebilirler. Bazı öğrenciler dersleri öğretmenlerini dinleyerek veya materyal kullanarak öğrenmeyi tercih ederken, diğerleri tartışarak daha iyi öğrenebilirler.

Ölçme işlemi yapılırken tek bir yöntemin doğru olamayacağı düşünülerek farklı zeka alanlarını da kapsayacak bir değerlendirme yapılmalıdır. Ayrıca öğrencilerin problem çözme yetilerini geliştirmeye yönelik durumlar yaratılarak problem çözme becerilerinin geliştirilmesi sağlanmalıdır.

- Öğrencilerin çevreye uyumu ve adaptasyonu öğrenmeleri sağlanmalıdır.

Günümüzde her alanda ilerlemeler kaydedilmekte ve çevremiz değişmektedir. Öğretmenler, öğrencilerini sadece değişen çevreye uyum sağlamaya değil aynı zamanda zorluklarla mücadele etmeye de teşvik etmelidir. Bu süreçte öğrenciler hata yapabilir ve risk alabilirler. Genellikle insanlar hatalarından ve başarısızlıklarından sonuç çıkartarak öğrenirler. Öğrencilerin, engellerin üstesinden nasıl gelineceğini öğrenmeye ihtiyaçları vardır.

- Eğitim ve değerlendirme; analitik, yaratıcılık ve pratiklik arasında denge sağlamalıdır.
 - a) Analitik ile öğrencilerin; analiz yapma, tartışma, yargılama, kıyaslama, ölçme ve değerlendirme,
 - b) Yaratıcılık ile yeni bir şey oluşturma, icat etme, keşfetme, varsayım ve tahmin,
 - c) Pratiklikte ise; uygulama, kullanma, uygulamaya uygun hale getirme ve istihdam gibi becerilerinin geliştirilmesi sağlanır (Stenberg ve Jarvin ve Grigorenko, 2010:213).

2.8. Üstün Yetenekli Çocukların Eğitim Modelleri

2.8.1.Gruplama

Üstün yetenekli öğrencilerin, yetenek düzeylerine göre farklı okul, sınıf ya da aynı sınıf içinde farklı şekillerde eğitim-öğretimlerinin sürdürülmesidir. Gruplama yönteminin öğrencilerin başarıları üzerinde olumlu etkileri olmasına rağmen bu yöntemin etkili olabilmesi, gruplama türlerine ve ele alınan eğitim programlarının içeriklerine bağlıdır. Bu modelde; geziler, yaz kursları, seminerler gibi özel uygulamalar gerçekleştirilmektedir.

Gruplama türlerini zamanı bakımından tam zamanlı ve yarı zamanlı gruplar olarak, içeriği bakımından ise homojen ve heterojen gruplar olarak ele alabiliriz.

Tablo1: Üstün Yetenekli Bireylerin Eğitim Modellerinden Gruplama Modelinin Türleri

Gruplama Türleri	Tam Zamanlı	Yarı Zamanlı
Homojen	Tam Özel Sınıf Özel Okul Okul İçinde Okul Sınıflar Arası Özel Sınıf Erken Özel Sınıf Hızlandırılmış Sınıflar Arası Sınıf XYZ Grupları	Kısmen Özel Sınıf Kaynak Oda Derse Dayalı Tekrarlı Gruplar Sınıf İçi Benzer Yetenek Grupları
Heterojen	Karma Sınıf Normal Sınıfta Eğitim	Sınıf İçi Karışık Yetenek Grupları Sınıf İçi Çok Düzeyli Gruplar

2.8.2. Hızlandırma

Üstün yetenekli bireylerin eğitim hayatına normal yaştan daha erken bir sürede başlaması ya da eğitim programında normalden daha hızlı ilerlemesi olarak açıklanabilir. Bazı ülkelerde yanlış anlaşılıp genel eğitimin yapısına uymaması nedeniyle yasaklansa da hızlandırma ile üstün zekalı öğrencilerin okulda sıkılmalarını engellemesi ve eğitimde kalıcı öğrenmeler sağlaması bakımından çok önemlidir. İki çeşit hızlandırma türü vardır.

1. Hazırbulunuşluğu Belirlemeye Dayalı Hızlandırma Türleri;

- Okula Erken Başlama
- Yıl veya Düzey İlerleme
- Sürekli Yerleştirme
- Kendi Öğrenme Hızında Öğretim
- Konu-Alanı Hızlandırma
- Birleştirilmiş Sınıflar
- İleri Yerleştirme
- Uzaktan Eğitim
- Sınavla Kredi Alma
- Üniversitede Hızlandırma

2. Hızlı Tempo İçin İhtiyacı Belirlemeye Dayalı Hızlandırma

- Sıkıştırılmış Müfredat
- İç İçe Girmiş Müfredat
- Mentorluk
- Müfredat Dışı Programlar
- Erken Mezuniyet

Her öğrenci için hızlandırma yöntemi uygulanamayabilir. Hızlandırmanın yapılabilmesi için öğrencinin akademik, zihinsel, duygusal ve sosyal hazırbulunuşluğunun göz önünde bulundurulması gerekir.

2.8.3. Zenginleştirme

Zenginleştirme modeliyle eğitim müfredatı çeşitlendirilerek üstün yetenekli bireylerin eğitsel ihtiyaçlarını karşılamaya yönelik farklılaştırma sağlanabilir. Öğrencilerin ihtiyaç ve hazırbulunuşlukları göz önünde bulundurularak farklılaştırmalar yapılabilir. Zenginleştirme türleri; içerik transferi, müfredat daraltma, bağımsız çalışma, saha gezileri ve okul sonrası programlar olarak sınıflandırılabilir.

2.8.4. Mentorluk (Danışmanlık)

Alanında uzman, bilgili ve deneyimli birinin, daha az deneyimli olan birine amaçlarını gerçekleştirebilmesi amacıyla birebir ilişki içinde onu desteklemesi/yol göstermesi olarak tanımlanabilir. Mentoruyla birlikte çalışan bireyler diğerlerine göre daha başarılı olabilmektedirler. Geçmişte mentorlukla ilgili birçok örnek vardır. Akşemsettin'in Fatih Sultan Mehmet'e, Sokrates'in Platon'a, Platon'un Aristo'ya, Aristo'nun da Büyük İskender'e mentorluk yaptığı bilinmektedir. (Karabey ve Öztürk, 2014:131; Levent, 2013:74; Enç, 2005:20; Sak, 2010:133; Stenberg ve Jarvin ve Grigorenko, 2010)

2.9. Müzik Alanında Üstün Yetenekli Bireylerin Eğitiminin Tarihi Gelişimi

(Cumhuriyet Döneminde Üstün Yetenekliler Eğitimi)

Cumhuriyetin kurulmasıyla birlikte diğer alanlarda olduğu gibi müzik alanında da çalışmalar hız kazanmıştır. Özellikle güzel sanatlar alanında üstün başarı gösteren bireylerin Avrupa ülkelerine gönderilip eğitim almalarını sağlamak, müzik öğretmeni ve sanatçı yetiştirmek amacıyla yasal düzenlemeler yapılmıştır. Öğretim birliği kanunuyla birlikte 29 Ekim 1924'ten itibaren "yurtdışı eğitim uygulaması" başlatılmıştır. İsmail Hakkı Baltacıoğlu başkanlığında oluşturulan bir jüri ile ağustos ayında yapılan seçmeler sonucunda farklı alanlardan 22 kişi belirlenerek yurtdışında

eğitim görmeye hak kazanmışlardır. Müzik alanında yurtdışında eğitim görmeye hak kazananlar;

- 1924 yılında Ekrem Zeki Ün Paris'e
- 1925 yılında Ulvi Cemal Erkin Paris'e,
- 1925 yılında Cezmi Rıfkı Erinç Paris'e
- 1925 yılında Fuad Koray Budapeşte'ye,
- 1926 yılında Necil Kazım Akses Avusturya'ya,
- 1927 yılında Hasan Ferit Alnar Avusturya'ya,
- 1928 yılında Ahmet Adnan Saygun Paris'e,
- 1928 yılında Halil Bedii Yönetken Prag'a gönderilmiştir.

Sanatçılarımız eğitimlerini tamamlayıp 1930 yılından itibaren ülkeye dönmüş, Musiki Muallim Mektebi'nde eğitimci olarak görev almalarının yanı sıra devlet sanatçısı olarak da Türk müzik tarihine önemli katkılarda bulunmuşlardır (Tunçdemir,2007; İlyasoğlu,1999; Şahin ve Duman 2008).

1929 yılında çıkartılan 1416 sayılı yasa ile yurtdışına öğrenci gönderme uygulaması daha belirgin kurallara bağlanmıştır. 1943 yılında 4489 yasa ile yurt dışı eğitim olanakları genişletilmiş, 1948 yılında 5245 sayılı yasa ile harika çocuk kanunu çıkartılmıştır. Bu kanunla birlikte; müzik alanında olağan üstü yetenek gösteren bireylerin, yurt dışında devlet tarafından eğitim görmelerine olanak sağlanmıştır (Ece, 2006; Enç, 2005; Güven, Sezginsoy, 2009; Karabulut, 2009; Tunçdemir, 1996a; Tunçdemir, 2004b)

1956 yılına gelindiğinde bu yasanın yerini daha geniş kapsamlı olan 6660 sayılı yasa almıştır. Bu yasayla birlikte birçok yabancı hükümet ve uluslar arası kuruluşlar tarafından belirli kişilere ya da Türk Hükümetleri emrine çeşitli burslar sağlanmıştır. Ayrıca kişisel olarak yurt dışında müzik eğitimi görmek isteyenlerin de yolu açılmıştır. (Ece, 2006; Uçan,1996)

Harika çocuk kanunu birçok sanatçımıza yurtiçi ve yurt dışında eğitim görme imkânı tanısa da, bu yasa yavaş yavaş önemini yitirmiş ve uygulanmamıştır (Tunçdemir, 1996).

2.10. Müzik Alanında Üstün Yetenek Potansiyeline Sahip Bireylere Eğitim Veren Kurumlar

2.10.1. Konservatuvarlar

Günümüzde sanatçı yetiştiren kurum olarak bilinen konservatuvarların kuruluş süreci, cumhuriyet dönemi öncesine dayanmaktadır. Cumhuriyet öncesi dönemde konservatuvar niteliğindeki ilk kurum 1914 yılında çalışmalarına başlanan ve 1917 yılında “Geleneksel Türk Sanat Müziği Eğitimi” vermek amacıyla kurulan Darüelhan’dır. Bu kurumlar, ülkemiz tarihinde müzik eğitiminin gelişmesinde oldukça önemli bir role sahiptir. Bu kurumlarda verilen eğitim başlarda Türk Müziği ile sınırlıyken ilerleyen zamanlarda çok sesli müziğin de eğitim programlarına dahil edilmesiyle daha gelişkin bir yapıya sahip olmuştur. Uzmanlara göre müzik eğitim tarihinde belirleyici bir öneme sahip olan bu kurum daha sonra İstanbul Konservatuvarı ve İstanbul Belediye Konservatuvarı adını almıştır. Şehir orkestrası, şehir korusu, Türk sanat müziği ve folklor topluluğu da oluşturan kurum, çok sayıda sanatçı yetiştirmiştir. İlerleyen süreçte bu sanat merkezi bünyesine müzik çalışmalarının yanı sıra, tiyatro ve bale bölümlerini de katmıştır. 1986 yılında günümüzde konservatuvarlar arasında önemli bir yere sahip olan “*İstanbul Üniversitesi Devlet Konservatuvarı*”na dönüştürülmüş ve Yükseköğretim Kurumu’na bağlanarak varlığını sürdürmektedir.

Günümüzde devlet konservatuvarları farklı sanat dallarında, uygulamalı ve kuramsal eğitim yapan orta dereceli sanatçı yetiştirmek amaçlı meslek okulu olarak yapılandırılmıştır. İlk kurulan yıllara nazaran konservatuvarlarda Batı müziğine yönelik bir eğitim sisteminin etkisiyle modernleşme sağlanmıştır. Özellikle Cumhuriyet Döneminde her alandaki yenileşme hareketleri ile konservatuvarlar git gide gelişen bir yapıya sahip olmuşlardır (Şahin ve Duman, 2008).

Konservatuvarların kurulması ile güzel sanatlar alanında yetenekli çocukların küçük yaşlardan itibaren üniversitelerin devlet konservatuvarlarına bağlı olarak açılan müzik ve bale ilköğretim kurumları ile müzik ve sahne sanatları liselerinde eğitim görmeleri ve yetiştirilmeleri amaçlanmıştır.

Bu kurumların kuruluşunu, eğitim-öğretimin gerçekleştirilmesini, personel ve denetimine ilişkin esasları da kapsayan yasa 14/6/1973 tarihli ve 1739 sayılı Millî Eğitim Temel Kanununun 33 üncü ve 58 inci maddeleri ile 4/11/1981 tarihli ve 2547 sayılı Yükseköğretim Kanununun 7. maddesine dayanılarak hazırlanmıştır.

Konservatuvarların amacı, müzik alanında yetenekli olan öğrencilerin;

- İlgi ve yetenekleri doğrultusunda eğitim-öğretim görmelerini,
- Özel yetenek gerektiren üst öğretim programlarına hazırlanmalarını,
- Yetenekleri doğrultusunda yorum ve uygulamalar yapabilen, yaratıcı ve üretken kişiler olarak yetişmelerini,
- Araştırmacılığa yönelmelerini,
- Ulusal ve uluslararası eserleri tanımalarını ve yorumlamalarını,

sağlamaktır.

Konservatuvarlarda eğitim, ilköğretimde müzik ve bale, lisede ise müzik ve sahne sanatları olmak üzere iki ayrı bölümden oluşmaktadır. Müzik bölümü, yaylı çalgılar, üflemeli ve vurmali çalgılar, piyano ana sanat dallarından oluşmaktadır. Bu dallar;

- 1) Yaylı çalgılar ana sanat dalı: Keman, viyola, viyolonsel, kontrbas,
- 2) Üflemeli ve vurmali çalgılar ana sanat dalı: Flüt, obua, klarnet, fagot, korno, trompet, trombon, tuba ve vurmali çalgılar,
- 3) Piyano ana sanat dalı: Piyano, arp ve gitar, gibi sanat dallarından oluşur.

Bu kurumlarda öğretim programları Bakanlık Talim ve Terbiye Kurulunca kabul edilen öğretim programları ve haftalık ders çizelgeleri esas alınarak uygulanmaktadır.

2.10.1.1. Konservatuvarlara Öğrenci Seçimi

Konservatuvarlara alınacak öğrencilerin nitelik ve sayıları konservatuvar kurulunun görüşü alınarak ve senato kararı ile kesinleşen bir yönerge ile belirlenir. Ön kayıt tarihi yönetim kurulu önerisi ve senato onayı ile belirlenerek rektörlük tarafından sınavlardan en az bir ay önce ilan edilir. Adaylar bu süre içinde gerekli evrakları tamamlayıp okul müdürüne teslim ederek başvurularını yaparlar.

İki aşamalı olarak yapılan sınavlarda, 100 tam puan üzerinden 70 puan ve üzeri not alan adaylar en yüksek puandan başlanarak kontenjan sayısına göre sıralanır. Puanı 70'in altında olan adaylar değerlendirmeye alınmaz. Devlet konservatuvar ortaokullarını tamamlayan öğrenciler, müzik ve sahne sanatları liselerine girişte baraj sınavından muaf tutularak doğrudan kesin kabul sınavına alınır. Adaylar bu sınavların sonucunda eşit puan almaları halinde yaşı küçük olan, yaşlarının da eşit olması durumunda ise komisyon tarafından kura çekilerek belirlenir.

Konservatuvarlarda zorunlu veya ortak ve seçmeli derslerdeki başarının değerlendirilmesinde Millî Eğitim Bakanlığı Orta Öğretim Kurumları Sınıf Geçme ve Sınav Yönetmeliği hükümleri uygulanır. Alan derslerinin değerlendirmesinde ise; öğrenciler, alan derslerinden birinci dönem sonunda dönem sonu sınavına alınır. Dersin öğretim elemanı, dönem için yapacağı değerlendirmeler sonucunda her öğrenci için bir kanaat puanı verir.

Bu kurumlarda öğrencilerin sanat dalını değiştirmeleri; öğrencilerin velileri, yazılı olarak konservatuvar müdürlüğüne başvurulmasıyla sağlanabilmektedir. Başvurular, ilgili ana sanat dalı başkanlıklarının görüşü alınarak yönetim kurulunun oluru ile kurulacak komisyonca yapılan sınavla değerlendirilir ve yönetim kurulu kararı ile sonuçlandırılır.

Özellikle alanında üstün yetenek potansiyeli gösteren öğrencilerin konservatuvara devam ederken sınıflarının yükseltilmesi mümkündür. Müzik ve bale ilkokullarına devam eden öğrencilerden beden ve zihince gelişmiş olup bilgi ve beceri bakımından sınıf düzeyinin üstünde olanlar, sınıf/şube rehber öğretmeni ve varsa okul rehber öğretmeninin önerisi ile velinin görüşü alınarak öğretim yılının ilk ayı içinde sınıf yükseltme sınavına alınırlar. Başarılı olanlar bir üst sınıfa yükseltilirler. Bu sınav, konservatuvar müdürü ve kurum müdürünün başkanlığında sınıf öğretmeni ve bir üst sınıfın öğretmeniyle varsa okul rehber öğretmeninden oluşan komisyon tarafından yapılır. Müzik ve bale ortaokullarının 5, 6 ve 7 nci sınıflarında ders yılı sonunda ortak derslerin ve yardımcı alan derslerinin yılsonu notlarının her biri en az 4 ve genel sınavlar sonunda alan derslerinin her birinin yılsonu notu da 5 olan öğrenciler, genel sınavlar sırasında öğrencinin sanat dalı öğretim elemanının ana sanat dalı başkanlığına teklifi ve yönetim kurulu kararı ile sınıf yükseltme sınavına alınırlar. Alan ve yardımcı alan derslerinin sınıf yükseltme sınavları bütünleme sınavları esaslarına; ortak dersler ile seçmeli derslerin sınavları ise ortalama yükseltme ve sorumluluk sınavları esaslarına göre yapılır. Müzik ve sahne sanatları liselerinin 9, 10 ve 11 inci sınıflarında ders yılı sonunda ortak derslerin ve yardımcı alan derslerinin yılsonu notlarının her birinin en az 4 ve genel sınavlar sonunda alan derslerinin her birinin yılsonu notu da 5 olan öğrenciler, genel sınavlar sırasında öğrencinin sanat dalı öğretim elemanının ana sanat dalı başkanlığına teklifi ve yönetim kurulu kararı ile sınıf yükseltme sınavına alınırlar. Alan ve yardımcı alan derslerinin sınıf yükseltme sınavları bütünleme sınavları esaslarına; ortak dersler ile seçmeli derslerin sınavları ise ortalama yükseltme ve sorumluluk sınavları esaslarına göre yapılır (Yükseköğretim Kurumları Devlet Konservatuvarları Müzik ve Bale İlköğretim Kurumları İle Müzik Ve Sahne Sanatları Liseleri Yönetmeliği, 2012).

2.10.1.2. Konservatuvarlara Öğretmen Seçimi

Yükseköğretim Kurulunun akademik kadro ilanları yönetmeliğine göre; öğretim üyesi dışındaki öğretim elemanı kadrolarına yapılacak atamalarda

uygulanacak merkezi sınav ve giriş sınavlarına ilişkin usul, esaslar ve bu sınavlara başvuracak adaylarda aranacak koşullar belirtilmiştir. Buna ek olarak öğretim elemanı kadrolarına yapılacak atamalarda genel ve özel koşullar belirlenir.

Genel şartlar; 657 sayılı Kanunun 48 inci maddesinde belirtilen şartları taşıyor olmak, öğretim üyesi dışındaki öğretim elemanı kadrolarına naklen ya da açıktan yapılan tüm atamalarda Akademik Lisans Üstü Eğitim Sınavından en az 70, Yabancı Dil Bilgisi Seviye Tespit Sınavından (YDS) en az 50 puan veya Ölçme Seçme ve Yerleştirme Merkezince eşdeğerliği kabul edilen bir sınavdan ön koşulu sağlayacak bir puan almış olmak gerekmektedir. Üniversiteler enstitü, senato kararıyla bu Yönetmelikte belirlenmiş olan ALES ve yabancı dil puan barajlarının üzerinde bir asgari puan belirleyebilir ancak bu Yönetmeliğe tabi öğretim elemanı kadro ilanlarında lisans veya lisansüstü mezuniyet alanları ile ilan edilen alana ait bilimsel, nesnel ve denetlenebilir koşullar dışında adayı tanımlayan özel şartlar koyamazlar.

Bu genel şartların yanı sıra belirlenen özel şart,

- Öğretim Görevlisi kadrosuna başvurabilmek için; Güzel Sanatlar Fakülteleri, Eğitim Fakültelerinin Güzel Sanatlar Eğitimi Bölümleri, Konservatuvarlar ile ön lisans düzeyinde eğitim yapılan birimlere başvuracak öğretim görevlisi adaylarında en az lisans mezunu olmak ve belgelendirmek kaydıyla alanları ile ilgili iki yıl tecrübeli olmaktır.

Konservatuvarda öğretim üyesi dışında, öğretim elemanı kadrosu da bulunmaktadır. Bu kadroya başvurmanın şartları; 657 sayılı kanunun 48 inci maddesinde belirtilmiş olan şartları taşımak, 35 yaşından büyük ya da gün alıyor olmamak, akademik lisansüstü eğitim sınavından (ALES) en az 70 almış olmak ve yabancı dil bilgisi seviye tespit sınavından (YDS) ya da bu sınava denk başka sınavlardan denk bir puan almış olmak gerekmektedir.

2.10.2. Anadolu Güzel Sanatlar Liseleri

1989-1990 yıllarında eğitim-öğretime başlayan Anadolu Güzel Sanatlar Liseleri, güzel sanatlara ilgili ve yetenekli bireylerin öğretim görmelerini sağlayan ve

ulusal -ulusalar arası sanat eserlerini tanıyan ve yorumlayan bireyler yetiştirmeyi amaçlayan kurumlardır. Bu kurumlar sanata ilgi duyan ve bu alanda uzmanlaşmak isteyen bireylerin yükseköğretim kurumlarına hazırlanmalarını, alanlarında araştırmalar yapmalarını, uygulamalı eğitimler sayesinde yaratıcı ve üretken olmalarını sağlamaktadır.

2.10.2.1. Güzel Sanatlar Liselerine Öğrenci Seçimi

Anadolu Güzel Sanatlar Liselerinin öğrenci seçimleri, yetenek sınavları ile yapılmaktadır. Bu sınavlara katılabilmenin ön koşulu 4-5-6-7 ve 8. sınıf müzik dersi notlarının aritmetik ortalamasının en az 4 olmasıdır. Yetenek sınavları okul müdürünün başkanlığında bölüm şefi ile alan dersleri öğretmenlerinden en az 3 üyeden oluşan komisyon tarafından yazılı, sözlü ve uygulamalı olarak yapılmaktadır. Sınavlar toplam 100 puan üzerinden değerlendirilerek değerlendirme sonucunda en yüksek puandan başlayarak adaylar sıralanır, kontenjan kadar asıl ve yedek listeler hazırlanarak okulda ilan edilir. Başvurular, öğrenci seçimi (yetenek sınavları) ve kayıt-kabul ile ilgili iş ve işlemler Bakanlık tarafından belirlenen tarihlere göre uygulanır.

Güzel Sanatlar Liseleri Anadolu Lisesi statüsünde olup 4 yıllık bir eğitim-öğretim sürecini kapsamaktadır. Bu liselerde eğitim; yatılı, gündüz ve karma eğitim olarak sürdürülmektedir. 2012 yılı itibarıyla ülkemizde 90 adet Anadolu Güzel Sanatlar Lisesi bulunmaktadır (Anadolu Güzel Sanatlar Lisesi Yönetmeliği, 1999; Levent, 2013:75).

2.10.2.2. Güzel Sanatlar Liselerine Öğretmen Seçimi

Güzel sanatlar ve spor liselerinde eğitim-öğretim hizmetlerinin etkin ve verimli bir şekilde yürütülmesinin sağlanması için bu eğitim kurumunda görev alacak öğretmenlerde aranacak nitelikler ile bunların seçimi ve atamalarına ilişkin usul ve esasları, 14/6/1973 tarihli ve 1739 sayılı Millî Eğitim Temel Kanununun 29 uncu ve 33 üncü maddeleri ile 30/4/1992 tarihli ve 3797 sayılı Millî Eğitim

Bakanlığının Teşkilat ve Görevleri Hakkında Kanunun 61 inci maddesine dayanılarak hazırlanmıştır (Anadolu Güzel Sanatlar Lisesi Yönetmeliği, 1999).

Güzel sanatlar liselerine öğretmen olmak isteyen adaylar; alanında en az 3 yıl görev yapmış olmak şartıyla, valiliklerde oluşturulacak komisyon tarafından yapılacak olan iki aşamalı sınavlara başvurmak zorundadırlar. Bu sınavlarda öğretmenler; uygulama, beceri ve yorumlama yeteneği bakımından değerlendirmeye alınırlar. Güzel sanatlar liselerinin müzik öğretmenliğine atanmak için başvuruda bulunan adayların; seçme sınavı ile bu Yönetmeliğin ekinde yer alan “Değerlendirme Formu” üzerinde yapılacak değerlendirmenin % 40’ı ile uygulama sınavından almış oldukları puanın % 60’ının toplamı sonucunda oluşan atamaya esas puanları en yüksek puan alandan başlamak üzere sıralanır ve atamalar yapılır.

2.10.3. Bilim ve Sanat Merkezleri

Türkiye’de üstün yetenekli bireylere eğitim veren diğer bir kurum da Bilim ve Sanat Merkezidir. Bil-Sem’ler Milli Eğitim Bakanlığı bünyesinde okulöncesi, ilköğretim ve ortaöğretim kurumlarına devam eden üstün yetenekli öğrencilerin potansiyel yeteneklerini fark etmeleri ve geliştirmeleri amacıyla örgün eğitim dışında ilgi ve yetenekleri doğrultusunda eğitim almaları amacıyla 1995 yılında kurulmuştur. Türkiye’de 60 ilde toplam 66 adet Bilim ve Sanat Merkezi vardır (Kaya,2013; Levent,2013:76; Bilim ve Sanat Merkezleri Yönetmeliği, 2007; Yıldız,2010).

Bilim ve Sanat Merkezlerinin temel amacı;

Atatürk ilke ve inkılâplarına bağlı, çağdaş, ulusal ve evrensel değerleri tanıyan, kendini geliştiren ve gerçekleştiren, yeteneklerinin erken yaşta fark edilmesini ve bu yeteneklerin geliştirilerek; üretken, yaratıcı ve sorun çözebilen bireyler/öğrenciler yetiştirmektir.

2.10.3.1. Bilim ve Sanat Merkezleri'ne Öğrenci Seçimi

- Okul öncesi eğitimi çağındaki çocuklar için veliler veya okul öncesi eğitim kurumları öğretmenleri tarafından,
- İlköğretim çağı öğrencileri için örgün eğitim kurumu sınıf ve şube öğretmenleri tarafından,
- Ortaöğretim öğrencileri için sınıf rehber öğretmenler kurulu tarafından aday gösterilir.

Velisi veya örgün eğitim kurumu tarafından aday gösterilen öğrencilerin gözlem formlar tanılama komisyonunca ön değerlendirmeye alınır. Değerlendirme sonucunda grup tanılamasına alınacak öğrencilerin listesi okullara veya veliye bildirilir. Grup taramasına katılması uygun görülen öğrenciler, merkez yürütme kurulunun belirleyeceği tarihlerde, üst danışma kurulunca belirlenen ölçme araçları ve ölçütleri doğrultusunda grup taramasına alınır. Yeterli performans gösteren öğrenciler Milli Eğitim Bakanlığı uzmanları tarafından son incelemeye alınır ve konunun uzmanlarınca üstün yetenekli olduğu tespit edilen öğrenciler Bilim ve Sanat Merkezlerinde eğitim almaya hak kazanırlar (Levent,2013: 77; Bilim ve Sanat Merkezleri Yönetmeliği, 2007; Yıldız, 2011).

2.10.3.2. Bilim ve Sanat Merkezi Öğretmen Seçimi

Bilim ve sanat merkezlerine öğretmenlerin aday olabilmeleri için; yüksek lisans yapmış olmak, son 3 yıllık sicil notu ortalamasının iyi olması, başvuracakları alanlara göre Akademik Lisans Üstü Eğitim Sınavından (ALES) sözel puanı en az 60 ve sayısal puanı en az 65 olması gerekmektedir. Adayların üstün yetenekliler ya da alanlarında doktora yapmış olmaları 20, yüksek lisans 10, Milli Eğitim Bakanlığı tarafından geçerliliği kabul edilen herhangi bir yabancı dil sınavı 10 puana kadar, hakemli dergilerde yayımlanmış makaleler ve yazılmış kitaplar 10'ar puan, ulusal projelerde yer almak 4, lisans bitirme yüksekliği en fazla 8 puan, ulusal ve uluslararası kongrelerde yapılan sunular 3 ve 6 puan, uzman ve başöğretmen unvanına sahip olmak da 3 puan ile 5 puan olarak değerlendirilmektir. Bu kriterlere göre adayların puanları en yüksekten başlayarak sıralanır ve ihtiyaç duyulan

öğretmen sayısının en az 3 katı hizmet içi eğitime alınır. İki hafta süren hizmet içi eğitimde adaylar, Üstün Yetenekli Çocukların Özellikleri, Üstün Yetenekli Çocukların Eğitimi, Proje Tabanlı Eğitim (Teorik Boyutu), Proje Üretimi/Yönetimi, Ölçme-Değerlendirme Yöntemleri, Mevzuat konuları hakkında bilgilendirilirler. Daha sonra adaylar gruplara ayrılarak 2 haftalık süre içerisinde proje hazırlayarak kursun sonunda projelerini teslim ederler ve mülakata alınırlar. Kursa katılan adaylara üç aşamalı olan ve her biri 100 puan üzerinden değerlendirilen sınavlar gerçekleştirilir. Bu sınavlar; yazılı, proje ve mülakattır. Değerlendirmede; yapmış oldukları projenin %35'i, hizmet içi eğitim sonunda yapılan yazılı sınavının %35'i ve mülakatın %30'u esas alınarak 100 tam puan üzerinden 70 ve üstü puan alan adaylar başarılı sayılırlar. Atamalar Bilim ve Sanat Merkezlerinin ihtiyaçları dikkate alınarak, puan üstünlüğüne göre gerçekleştirilir (Bilim ve Sanat Merkezleri Yönetmeliği, 2007).

2.11. Türkiye’de Müzik Alanında Potansiyel Üstün Yetenekli Bireyler ve Eğitimleri ile İlgili Çalışmalar

1923 yılında kurulan Yeni Türkiye Cumhuriyeti Devleti hızlı bir şekilde modernleşme çabaları içine girmiştir. Bu modernleşme süreçlerinden biri de Türk Müziği’nin çağdaş uygarlık seviyesine ulaştırılması çabalarıdır. Müzik alanında yapılan çalışmaları irdeleyen Tunçdemir (2007), bu çalışmasında müzik alanında çağdaşlaşma yönünde atılmış olan ilk adımlar ve Atatürk’ün müzik ile ilgili düşüncelerine yer vermiştir. Türk müziğini geliştirmek ve yeni kurulan devlet ile birlikte müzikte çokseslilik arayışları, müzik öğretmeni yetiştiren kurumların açılmasına ve müzik alanında yetenekli öğrencilerin yurtdışında eğitim görmelerine olanak sağlamıştır. 1924’te Ekrem Zeki Ün Paris’e, daha sonra 1925 yılında Ulvi Cemal Erkin, Cezmi Rıfki Erinc, Paris’e ve Fuad Koray, Budapeşte’ye, 1926 yılında Necil Kazım Akses ve 1927 yılında Hasan Ferit Alnar Viyana’ya, 1928 yılında ise Ahmet Adnan Saygun Paris’e, Halil Bedii Yönetken Prag’a gönderilmiştir. Yurtdışında eğitimlerini tamamladıktan sonra Türkiye’ye dönen sanatçılarımız; müzik öğretmeni, orkestra şefi, besteci, yorumcu ve müzikolog gibi pek çok alanda

faaliyet göstererek günümüz müzik kültürünün oluşmasında önemli rol oynamışlardır.

Tunçdemir'in (2007) bu çalışmasında birinci kuşak bestecilerimiz olarak anılan Türk Beşleri'nin yurtdışında eğitim aldıkları ve Türkiye'ye döndükten sonra çalıştıkları kurumlar incelenmiştir.

Ece'nin (2006)'nin yaptığı çalışmada çağdaş Türk bestecilerinin biyografik özelliklerinin yanı sıra eğitim aldıkları kurumlar ve eğitimlerinin nasıl olduğuna değinmiştir. Cumhuriyet ile birlikte hızlı bir modernleşme süreci içerisine giren ülkemizde konservatuvarların kurulması, müzik alanında yetenekli bireylerin eğitim için yurtdışına gönderilmesi, yurt dışında eğitimini tamamlayıp ülkemize dönen bireylerin Türk müzik kültürü ve eğitimine nasıl katkı sağladıklarına değinilmiştir. Bu çalışmanın vurguladığı en önemli sonuçlardan bir diğeri ise; yurt dışında müzikolojinin 20. yüzyıldan itibaren birçok üniversitenin eğitim programlarında yer almasından dolayı sanatçıların hayatları ve eserlerinin incelenip korunduğu fakat ülkemizde yeni yeni gelişmeye başlayan müzikolojinin henüz yaygınlaşmamasından dolayı sanatçılarımızın hayatlarına ve eserlerine ulaşmada ciddi anlamda zorluklar yaşandığıdır. Hâlbuki ülkemizin müzik kültürünün oluşması ve gelişmesine katkı sağlamış üstün yetenekli bireylerin eğitim süreçleri ve deneyimlerinden faydalanmak müzik alanında gelişmemize katkı sağlayacaktır.

Uslu'nun (2013) çalışmasında müzik alanında önemli başarılarla imza atmış olan Cemal Reşit Rey'in hayatı, eğitimi, yurt içi ve yurt dışı faaliyetlerine değinilmiştir. Henüz yedi yaşında iken ilk "Vals" ini besteleyen Rey müzik alanında üstün yeteneğinin erken yaşlarda ailesi ve çevresi tarafından fark edilmesiyle birlikte müzik alanında Türkiye, Fransa ve Cenevre'de eğitim aldığına değinilmiştir. Cumhuriyetin kurulmasından hemen sonra Rey Türkiye'ye gelmiş ve müzik alanında hızlı bir şekilde çalışmalarına başlamıştır.

Cemal Reşit Rey'in, "Türk Beşleri" diye adlandırılan ve Çağdaş Türk Müziği'nin oluşumunda Cumhuriyet'in ilk dönemlerinde yaratıcı çalışmalarına, eğitimci ve sanatçı kimliğiyle üst düzey hizmetlerde bulunduğu, kendi kültür unsurlarımızı eserlerine yansıtarak önemli bir sorumluluğu yerine getirdiğine, Türk Müziği'nin uluslararası düzeyde tanıtılmasında ve temsil edilmesinde gösterdiği çaba ve çalışmalara değinilmiş, bu özelliklerin onu değerli ve başarılı kılan en önemli unsurlar olduğu ayrıca ülkemizde çoksesli müziğin kökleşmesinde ve yaygınlaşmasında da özellikle kendi döneminde üst düzey çalışmaları ve büyük katkıları olduğuna değinilmiştir (Uslu, 2013).

Tunçdemir'in (2004) yaptığı çalışma, İdil Biret ve Suna Kan'ın nasıl bir müzik eğitimi aldıkları ve üstün yetenekli bireylerin eğitiminin nasıl olması gerektiği ile ilgili öneriler sunmaktadır. İki bestecimizin de hayatının incelendiği çalışma, müziğin kalıtımsal olarak aktarıldığını da vurgulamıştır. Besteci ve aynı zamanda çok iyi birer yorumcu olarak birçok ödül kazanmış olan sanatçılarımızın, üstün yetenekli bireyler oldukları aileleri tarafından küçük yaşta fark edilmiştir. Bu çalışmada bu iki sanatçımızın üstün yeteneklerinin erken yaşta fark edilmesinin en büyük nedeni Suna Kan'ın babası Nuri Bey'in senfoni orkestrasında viyola sanatçısı olması ve İdil Biret'in annesi Leman Hanım'ın piyano çalmayı biliyor olmasının etkili olabileceği üzerinde durulmuştur.

İlerleyen zamanlarda Ankara Devlet Konservatuvarı'nı kazanan sanatçılarımız, dönemin müzik otoriteleri tarafından da üstün yeteneğe sahip oldukları konusunda destek görmüşlerdir. Sanatçılarımızın üstün yeteneklerinin anlaşılmasından sonra devletimiz tarafından müzikte olağanüstü çocukların keşfedilerek yurtdışında eğitimlerini sürdürmeler için 7 Temmuz 1948 tarihli 5245 sayılı "Harika Çocuk Kanunu" adı ile bir yasa çıkarılmıştır. Aileleri ile Fransa'daki Paris Konservatuvarına gönderilmiş, eğitimleri sırasında dünyaca ünlü müzisyenlerle tanışma olanağı bulmuş ve her iki sanatçımız da konservatuvar eğitimlerini birincilikle bitirmişlerdir.

Sanatçılarımızın hayatları incelendiğinde yurtiçinde aldıkları eğitimin yanı sıra yurtdışında aldıkları eğitimin de çok büyük etkileri olduğunu görebilmekteyiz. Türkiye'ye geri döndükten sonra her iki sanatçımız da çok sesli müziği tanıtmak için orkestra ile birlikte ya da bireysel olarak birçok konser vermişlerdir. Bu çalışmanın sonucunda 1948 yılında çıkartılmış olan Harika Çocuk Kanunu'nun tekrar düzenlenerek uygulanmasının müzik alanında potansiyel üstün yetenekli bireylerin daha iyi eğitim almalarını sağlayacaktır. Ayrıca bu yasadan faydalanan bireylerin ülkemizdeki müzik kültürünün geliştirilmesi ve müzik eğitiminin kalitesinin artırılması konusunda önemli bir etken olabileceği görüşü söz konusudur (Tunçdemir, 2004).

Güven ve Sezginsoy'un (2009) müzik alanında üstün yeteneğe sahip dünyaca ünlü piyano sanatçımız İdil Biret'in üstün yetenek ve getirilerine yönelik görüş ve önerilerinin değerlendirildiği çalışmada, müzik alanında üstün yetenekli çocukların potansiyellerinin fark edilmesinin ve bu alanda doğru bir şekilde yönlendirilmelerinin ilerde müzik alanında ilerlemeyi destekleyeceğini vurgulamaktadırlar.

Bu çalışmada çıkan sonuçlarda ülkemizde müzik alanında üstün yeteneğe sahip olan bireylerin fark edilmesi konusunda yeterince bilimsel çalışma yapılmadığı düşünülmüştür. Bu alanda bilimsel çalışmaların artırılması sayesinde, müzik alanında potansiyel üstün yeteneğe sahip olan bireylerin belirlenmesinin sağlanacağı ve erken yaşta bu alanda eğitime başlamalarına olanağı kazanılacağı üzerinde durulmuştur.

Müzik alanında üstün yeteneğe sahip olan bireylerin doğru bir eğitmen ile erken yaşlarda eğitimlerine başlamalarının ve çalışmalarını hızlı bir şekilde sürdürmelerinin yeteneklerini geliştirmede büyük katkı sağlayacağı görüşü belirtilmiştir. Aynı zamanda bu çalışma, müzik alanında üstün yeteneğe sahip olan bireylerin akranlarından bir adım önde bulunduklarını düşünüp yanılgıya kapılarak çalışmalarını aksatmalarının mümkün olacağı, bu nedenle de içten içe yaşadıkları

duygusal sorunların çözümü için uzman desteğinin önemini vurgulamaktadır. Doğru bir şekilde eğitildiği takdirde müzik alanında üstün yeteneğe sahip olan bireylerin, eğitmen olarak yaşantılarını gelecek nesillere aktararak müzikte büyük ilerlemeye katkı sağlayabileceği üzerinde durulmuştur (Güven ve Sezginsoy, 2009).

Güven ve Sezginsoy'un (2010) yaptıkları buna bezel bir çalışmada piyano ve keman alanında müzik alanında üstün yeteneğe sahip olan İdil Biret ve Suna Kan'ın görüşlerine yer verilmiştir. Bu çalışma Biret ile Kan'ın bu alandaki görüşleri karşılaştırılarak incelenmiştir. Bu karşılaştırmalar sonucunda her iki sanatçının da; üstün yetenekli çocuklar ne kadar yetenekli olursa olsun çalışmaları gerektiğini, birden fazla alanda üstün yetenekli olabileceklerini, yetenekleri fark edildikten sonra sorumluluk duyularını ağır bir şekilde hissettiklerini, üstün yetenekli oldukları aileleri ve öğretmenleri tarafından çok vurgulanmaması, yeteneğin erken yaşta keşfedilip doğru bir şekilde yönlendirilmesi gerektiği, ayrıca bazı üstün yetenekli bireylerin ileriki yaşlarda yetenek alanlarından vazgeçip başka alanlara yönelebileceği ve eğitim sisteminin üstün yetenekli bireylerin ihtiyaçları göz önünde bulundurularak düzenlenmesi gerektiğini vurgulamışlardır.

Fazıl Say'ın hayatını inceleyerek eğitim ve başarılarını konu alan başka bir çalışmada Tunçdemir (2004) Türkiye'de üstün yetenekli çocukların eğitimlerinin nasıl yapıldığı konusuna değinmiştir. 1941'de çıkartılan yönetmeliğe göre üstün yetenekli bireylerin eğitimi, Ankara Devlet Konservatuarı'nda ilkokul, ortaokul, bir yıl hazırlık olmak üzere 4 yıllık lise eğitiminden sonra 4 yıl yükseköğretim şeklinde yapılmakta olduğunu vurgulamıştır.

Cumhuriyetle birlikte Atatürk ilke ve inkılaplarından biri de, her alanda olduğu gibi müzikte de çağdaş uygarlık seviyesine ulaşmaktır. 1948 yılında üstün yetenekli çocuklara yönelik "Harika Çocuk Kanunu" çıkarılmasıyla birlikte müzik alanında bazı üstün yetenekli öğrenciler yurtdışında müzik eğitimi alma fırsatı bulduğunu bu çalışmada da vurgulamıştır. 1976 yılında "Özel Statü" kapsamında yurtdışında eğitime giden öğrencilerden biri de Fazıl Say'dır. Bir müzik dehası olan Say'ın hayatı ile ilgili küçük yaşlarda müziğe olan ilgisi ailesi tarafından fark edilen

Say, dört yaşında piyano eğitimine başladığına, daha sonra başarıları sayesinde Ankara Devlet Konservatuarı Piyano Bölümünü kazandığını, konservatuarı birincilikle bitirdiğini, ayrıca yurtdışındaki eğitimi sırasında birçok başarılı müzisyenle çalışarak ulusal müzik ile uluslararası müzik kültürünün sentezini yapabilme yetisine eriştiğini, Türk ve dünya müziğine kattığı sayısız değerlere değinilmiştir (Tunçdemir 2004).

Bakioğlu ve Levent'in (2013) çalışmasının üstün yetenekli bireylerin eğitimi, bazı ülkelerde üstün yetenekli bireylerin eğitime yönelik çalışmalar, aile eğitimi ve üstün yetenekli bireylerin eğitimi için nelerin yapılması veya yapılabileceğine değinilmiştir. Üstün yetenekli bireyler desteklendiği takdirde ülkenin kalkınmasına olumlu katkılar sağlayabilecekleri gibi, göz ardı edildiklerinde de olumsuz sonuçlar yaratabilecekleri vurgulanmıştır. Üstün yetenekli bireylerin önemini kavramış olan ülkeler, üstün yetenekli bireylerin eğitimlerine yönelik çalışmalar yapmışlar ve üstün yetenekli bireylerin toplum içinde kaybolup gitmelerini engelleyerek ülke ekonomilerinin gelişmesini sağlamışlardır. İngiltere, Rusya, Almanya, İsrail, Güney Kore ve Türkiye'nin üstün yetenekli bireylere yönelik eğitim uygulamalarının incelendiği bu makalede, Bakioğlu ve Levent Türkiye'de ne tür çalışmalar yapılabileceğine yönelik önerilerde bulunmuşlardır.

Levent'in (2011) diğer bir çalışmasında ise, üstün yetenekli bireylerin hakları ve devletin ne tür haklar sağlaması gerektiğine vurgu yapılmaktadır. Ayrıca üstün yetenekli bireylerin akranları ile aynı sınıflarda ders almaları dışında, üstün yetenek gösterdikleri alanlarda eğitilmeleri için olanakların devlet eliyle sağlanması gerektiğini vurgulamaktadır. Toplumumuzun her alandaki liderlerinin, sanatçılarının ve bilim adamlarının üstün yetenekli bireylerden çıkabileceğini vurgulayan Levent, üstün yetenekliler alanına yönelik çalışmaların az ve yetersiz olduğunu vurgulamaktadır. Bu çalışmada üstün yetenekli bireylere yönelik tanımlamaların ve anlayışların değişmediği sürece bu alanda gelişme ve ilerleme kaydedilemeyeceğine, Türkiye'de üstün yetenekli bireylerin eğitimlerinde kısa sürede ilerleme kaydedilmesinin ise öncelikle eğitim politikalarımızda ön yargıları ortadan

kaldırarak, bireysel farklılıklara saygılı, sürdürülebilir ve üstün yetenekli bireylere özel haklar verilmesine yönelik inancın içten olması gerektiğine özellikle değinilmiştir.

Doderai (2013) yaptığı çalışmada araştırmaları sonucunda, bireylerin müzik alanında üstün zekâlı veya müzik alanında üstün yetenekli olarak sınıflandırılmasının, onların müziksel süreçlerini tam olarak belirlemek için yeterli olmadığına farkına vardığını belirtmiştir. Müzik alanında üstün zekâlı çocukların, müzik alanında bir yetenekle dünyaya geldikleri varsayılmaktadır. Müzik alanında iyi bir müzisyen olmuş bireylerin ise, doğuştan müzik alanında yeteneği nispeten az ancak müzik alanında daha çok çalışma ve destek nispeten fazladır.

Birdişli ve Özdemir (2009) çalışmalarında, özel eğitime ihtiyaç duyan bireylerin devlet tarafından desteklenmesi gerektiğini ve eğitim politikalarının düzenlenmesi sosyal devletin bir görevi olduğunu ayrıca üstün yetenekli bireylerin topluma kazandırılması, ülkenin kalkınmasına destek sağlayacağını vurgulamışlardır. Bu çalışma, gelişmiş ülkelerin üstün yetenekli bireylerinin önemini kavramış olması, eğitim politikalarını düzenlemede büyük bir etken iken, az gelişmiş ve gelişmekte olan ülkelerin üstün yetenekli bireylerin eğitime yönelik önemli çabalarının olmadığı ve beyin göçünün temel nedenlerinden birinin de bu olduğunu vurgulamaktadır. Avrupa birliğinde bulunan ülkelerin üstün yetenekli bireylerin eğitimlerine yönelik uygulamaları ve üstün yetenekli bireylerin küreselleşen dünya içindeki önemine değinen araştırmacılar, Türkiye'deki mevcut durum ve yapılabilecek düzenlemelere değinmişlerdir.

Türkiye Cumhuriyeti'nde 1960-2009 yılları arasında üstün yetenekli bireylerin eğitimlerinin incelendiği Karabulut'un (2009) araştırmasında üstün yetenekliler alanında eğitim veren resmi ilköğretim ve ortaöğretim kurumları olan 1960'lı yıllarda Ankara Rehberlik Araştırma Merkezi'nin önderliğinde Ergenekon İlköğretim Okulu başta olmak üzere yapılan çalışmalar, Fen Liseleri, Bilim ve Sanat Merkezleri ve Ford Otosan Beyazıt İlköğretim Okulu olmak üzere dört tür okul

incelenmiştir. Bu kurumların ne tür bir yasal dayanağa göre faaliyet gösterdiği, üstün yetenekli öğrencilere nasıl bir ekonomik destek sağlandığı, bu okulların kuruluş amaçları, bu okullara hangi yöntemlerle öğrenci-eğitimci seçildiği ve bu okulların eğitim programları incelenmiştir.

İncelemeler sonucunda üstün yeteneklilere eğitim veren kurumların proje temelli eğitime önem verdiği görülmüştür. Proje temelli eğitim, öğrencilerin gerçek yaşam problemlerinden yola çıkarak yaratıcı, işlevsel, süreç ve çözüm odaklı problem çözme becerisi kazandıran önemli yöntemlerden biridir. Proje temelli eğitim sayesinde üstün yetenekli bireylerin yetenek alanlarındaki becerilerinin ortaya çıkmasına yardımcı olunmuştur.

Araştırmada müzik alanında üstün yeteneğe sahip bireylerin günümüzdeki eğitimlerinin genel olarak Bil-Sem’lerde sağlandığı üzerinde durulmuş ve eğitim programlarından bahsedilmiştir. Burada müzik eğitiminin sanat etkinlikleri kapsamı altında etnomüzik, otantik müzik, enstrüman bilgisi, yazılım/ tasarım ve malzeme geliştirme dersleri şeklinde verildiği belirtilmiştir. Bunun yanı sıra Bil-Sem’lerde sanat yeteneğini ölçen bir seçim yöntemi uygulanmadığı ve bunun özellikle üzerinde durulması gereken bir konu olduğu görülmüştür. Yapılan testler sonucu öğrencilerin sanat yeterlilikleri ölçülememesinden dolayı sanat alanında bir seçim sisteminin geliştirilmesi okulların bir ihtiyacı haline gelmiştir.

Ayrıca Cumhuriyet Döneminde üstün yeteneklilere yönelik 6660 Sayılı Müzik ve Plastik Sanatlarda Olağanüstü Yetenek Gösteren Çocuklar Hakkında Kanun ile İdil Biret ve Suna Kan başta olmak üzere günümüze kadar 22 müzik alanında üstün yetenek gösteren bireylerin devlet desteğiyle eğitim almış olduğu belirtilmiştir (Karabulut, 2009).

Yıldız’ın (2010) yaptığı çalışma Bil-Sem’lerin kuruluş nedenlerini ve Bil-Sem’lere öğretmen ve öğrencilerin nasıl seçildiğini açıklamaya yöneliktir.

Yaşıtlarına göre daha başarılı olan ve üstün yetenekli bireylerin eğitimlerinin yürütüldüğü bu kurumların eğitim açısından incelendiğinde öneminin büyük olduğuna değinilmiştir. Bilim-Sanat Merkezlerinin bina donanımının yeterli olup olmadığı, içeriği, yapısı ve işleyişinin diğer okullara göre farkı vurgulanmıştır.

Bil-Sem'lere devam eden öğrencilerin % 73'lük kısmı zihinsel yetenek alanı, % 10'luk kısmı Zihinsel Yetenek-Resim ve Zihinsel Yetenek-Müzik öğrencisi olup öğrencilerin tamamına yakını zihinsel alan öğrencisi olduğu bulunmuştur. Bil-Sem'e devam eden öğrencilerin velilerinin mesleklerinin çoğunluğunu öğretmen, polis, asker, doktor, akademisyen, esnaf ve tüccarlar oluşturduğuna değinilmiştir.

Aynı çalışmada, öğretmen ve velilerin Bil-Sem'lerde uygulanan öğretmen/öğrenci seçme ve değerlendirme yöntemlerinin doğru olduğunu ayrıca çocukların proje temelli çalışmalarda yeterince destek gördüklerini düşünmektedirler. Öğrencilerin yüksek düzeyde iletişim becerileri edindikleri ve üstün yetenek sergiledikleri alanlara yönelik çalışmalar yanı sıra problem çözme, yaratıcı ve eleştirel düşünme, iletişim, liderlik, kendini ifade etme ve grupla çalışma becerilerini geliştirmeye yönelik etkinlikler de sunulduğu sonucuna varılmıştır. Ayrıca bilimsel çalışma disiplini kazandırarak verimli ve kalıcı düzeyde öğrenmeler sağladığı sonucuna varılmıştır (Yıldız 2010).

BÖLÜM III

Bu bölümde araştırmanın modeli, evren ve örnekleme, veri toplama araçları, veri toplama süreci, verilerin çözümlenmesi süreci ve zaman çizelgesi yer almaktadır.

3.1. Araştırmanın Modeli

Bu çalışmada tarama modellerinden genel tarama modeli kullanılmıştır. Tarama modeli, hâlihazırda var olan veya geçmişte var olan bir durumu var olduğu şekilde betimlemeyi amaçlayan araştırma modelidir. Bu modelde araştırmanın

konusu olan olay, birey ya da nesne tamamen kendi koşullarında değerlendirilerek olduğu gibi tanımlanmaya çalışılır. Modelin önemli özelliklerinden biri olayları veya nesneleri değiştirmeye çalışmadan, etkileme çabası göstermeden gözleyerek doğru bilgiye ulaşmaktır.

Bu araştırma modelinde amaçlar ifade edilirken genelde soru cümleleri kullanılır. Bu ifadeler: “Ne idi?”, “Nedir?”, “Ne ile ilgilidir?”, “Nelerden oluşmaktadır?” şeklindedir. Tarama modelleri bazı araştırmalarda tek başına kullanılabilirken diğer araştırma modellerinin tarama modeli olmaksızın tek başına kullanılması düşünülemez. Bu modeli kullanan bir araştırmacı nesneyi veya bireyi doğrudan inceleyebileceği gibi önceden tutulmuş çeşitli kaynaklara da ulaşarak, alandaki kaynak kişilere başvurarak elde edeceği dağınık bilgileri kendi gözlemleri ile bütünleştirerek ve bir sisteme oturtarak yorumlayabilir (Karasar, 2005; Büyüköztürk, Kılıç-Çakmak, Akgün, Karadeniz ve Demirel, 2012; Özdemir, 2010).

3.3. Verilerin Toplanması ve Veri Toplama Araçları

Araştırmada veri toplama amacıyla doküman analizi yöntemi kullanılmıştır. Bu veri toplama tipine göre araştırma konusu ile ilgili bilgi içeren yazılı materyallerin analiz edilmesiyle gerçekleşmektedir. Bu nedenle veri toplama sürecinde seçilen araştırma problemine kaynak olabilecek dokümanların belirlenmesi oldukça önemlidir. Bu araştırmada da olduğu gibi eğitim üzerine yapılacak bir araştırmada kullanabileceğimiz veri toplama araçları; ders kitabı, tez, proje, eğitim plan ve programları, öğrenci kayıt dosyaları olarak belirlenmiştir.

Doküman analizi; araştırmacının amacına uygun dokümanlara nerden, nasıl ulaşacağını belirlemesi ve bu süreçte gerekli izinleri alması, çalışmanın güvenilirliğini arttırmak amacıyla dokümanların orijinalliğinin kontrol edilmesi, araştırmacı tarafından elde edilen dokümanların incelenerek anlaşılması, ulaşılan bilgilerin analiz edilmesi ve verilerin kullanılması olarak beş aşamada gerçekleşir (Yıldırım ve Şimşek, 2005).

3.4. Veri Toplama Süreci/İşlem

Araştırmada veri toplama amacıyla doküman analizi yöntemi kullanılması nedeniyle öncelikle araştırmacı tarafından ülkemizde potansiyel üstün yeteneğe sahip bireylerin geçmişten günümüze eğitimleri konusunda bilgi sağlayabileceği düşünülen tez, proje, makale, ders kitabı, eğitim plan ve programları gibi materyallere ulaşılmaya çalışılmıştır. Daha sonra bu belgelerden bazı çerçeve eğitim programları gibi izin gerektirmesi nedeniyle ulaşılamayan belgeler belirlenmiş ve bu belgelere ulaşmak amacıyla gerekli izinler alınmıştır. Daha sonra araştırmacı tarafından elde edilen dokümanların geçerli ve güvenilir olmasını sağlamak amacıyla elde edilen belgelerin orijinalliği kontrol edilmiş ve dokümanların analiz aşamasına geçilmiştir. Dokümanlar araştırmacı tarafından detaylı şekilde incelenmiş ve anlaşılmıştır. Daha sonra veriler sistematik bir düzen içerisine oturtularak bir bütün oluşturması sağlanmıştır.

BÖLÜM IV

BULGULAR VE YORUMLAR

Bu bölümde araştırmanın belirlenen alt problemlerine ilişkin araştırmalar sonucunda elde edilen bulgular yer almaktadır. Her bir alt probleme ait elde edilen araştırma sonuçlarının bulguları aşağıdaki gibidir.

4.1. Birinci Alt Probleme İlişkin Bulgular

Araştırmanın birinci alt problemi olan “Türkiye’de müzik alanında üstün yetenekli öğrencilere eğitim veren kurumlar hangileridir?” ile ilgili bulgular aşağıda verilmiştir.

Tablo2: Müzik Alanında Üstün Yetenekli Bireylere Eğitim Veren Kurumlar

Müzik Alanında Üstün Yetenekli Bireylere Eğitim Veren Kurumlar	Kuruluş Yılı	Amacı
Konservatuvar	1936	Müzik alanında yetenekli çocukların, küçük yaşlardan itibaren üniversitelerin devlet konservatuvarlarına bağlı olarak açılan müzik ve bale ilköğretim kurumları ile müzik ve sahne sanatları liselerinde eğitim görmeleri ve yetiştirilmeleridir.
Güzel Sanatlar Lisesi	1989	Güzel sanatlara ilgili ve yetenekli bireylerin öğretim görmeleri ve bu alanda uzmanlaşmak isteyenleri yükseköğretim kurumlarına hazırlanmalarını, alanlarında araştırmacı ve üretken olmalarını sağlamaktır.
Bil ve Sanat Merkezi	1995	Okulöncesi, ilköğretim ve ortaöğretim kurumlarına devam eden üstün yetenekli öğrencilerin potansiyel yeteneklerini fark etmeleri amacıyla örgün eğitim dışında ilgi ve yetenekleri doğrultusunda eğitim almalarını sağlamaktır.

4.2.İkinci Alt Probleme İlişkin Bulgular

Araştırmanın ikinci alt problemi olan “Ülkemizde müzik alanında potansiyel üstün yeteneğe sahip bireylere yönelik yasal düzenlemeler nelerdir?” ile ilgili bulgular aşağıda verilmiştir.

Ülkemizde müzik alanında üstün yetenekli bireyleri desteklemek üzere ilk olarak 7 Temmuz 1948 tarihinde TBMM’de 5245 sayılı yasa çıkarılmıştır. İçeriği, müzik alanında olağanüstü yetenek gösteren çocukların yeteneklerinin keşfedilerek eğitimlerini tamamlamak üzere yurtdışında devlet desteği ile eğitim almalarından oluşan yasa: “İdil Biret ve Suna Kan’ın yabancı memleketlere müzik tahsiline gönderilmesine dair kanun” adını taşımaktadır. Dolayısı ile bu yasadan ilk olarak yararlananlar İdil Biret ve Suna Kan’dır. İdil Biret yedi yaşında Suna Kan ise 9 yaşında Fransa’ya Paris Konservatuvarı’na gönderilmişlerdir.

1956 yılında 5245 sayılı bu yasa genişletilerek yerini 6660 sayılı Müzik ve “Plastik Sanatlarda Olağanüstü Yetenek Gösteren Çocuklar Hakkında Kanun” yasasına bırakarak uygulaması özel bir yönetmeliğe bağlanmıştır. Bu şekilde yasa, müzik, resim ve plastik sanatlarda olağanüstü yetenek gösteren çocukların devlet hesabına yurtiçi ve yurtdışında eğitilmelerini sağlayan bir nitelik kazanmıştır. 1948 yılından itibaren bu yasadan ve sağladığı olanaklardan ancak 17 kişi yararlanabilmiştir. Ancak daha sonra bahsi geçen 17 bireyin beşi yönetmelik hükümlerine göre tekrar değerlendirilmiş ve yasa kapsamına girişlerinde 1-6 yıl sonra alanlarında yetersiz görülerek yasanın kapsamı dışında kalmışlardır. Bu yasadan yararlanan isimlerden bazıları; Verda Erman, Gülsin Onay, Hüseyin Sermet ve İsmail Aşan isimli sanatçılarımızdır.

Yasadan yararlanan bireyler keman, piyano, kompozisyon öğrenimi ve resim öğrenimlerini ortalama 9 yıl sürede tamamlamışlardır. Bu eğitimler 8-14 yıl arasında değişiklik göstermektedir.

Bu öğrencilerin seçim ve denetiminden yasa ve yönetmelik gereğince Talim Terbiye Kurulu Başkanı, Güzel Sanatlar Genel Müdürü, Ankara Konservatuvarı Müdürü, İstanbul güzel Sanatlar Akademisi Müdürü, Milli Eğitim Bakanlığı Temsilcisi, konservatuvar ve kıdemli öğretim üyelerinden ikişer kişi görevlendirilmiştir.

Öğrencilerin seçim süreci, öğrenci velisinin MEB Güzel Sanatlar Genel Müdürlüğüne dilekçe ile başvurusu ile başlamıştır. Komisyonun gündemine alınabilmek için müzik alanındaki başvuranların 12, resim ve plastik sanatlardan başvuranların ise 14 yaşını doldurmamış olmaları gerekmektedir. Müzikte yetenekli olanların ses, ritim, kulak ve performans düzeyi komisyonun önünde test edilmiştir. Bu test sonucunun olumlu veya olumsuz sonuçlanması için komisyon üyelerinden en az 10'unun aynı yönde oy kullanması ile gerçekleşmiştir. Başarılı görülenlere komisyonca maddi veya enstrüman ile ödüllendirilmeleri sağlanmıştır. Bunun devamında da yasadan yararlanarak yurtdışına eğitime gönderilmişlerdir.

Öğrencilerin eğitimlerinin başlamasından itibaren düzenli olarak denetimleri de gerçekleştirilmiştir. Bu denetimler, komite üyelerinden bir veya birden fazlası tarafından yıllık olarak değerlendirilmesi, öğrencilerin öğretmenlerinin veya bu öğretmenlerin asistanlarının üçer aylık raporları ve katılmak zorunda oldukları uluslararası çalışmalardan sağlanan sonuçlara göre yapılmıştır.

Daha sonra bu yasa 1970'li yıllarda etkililiğini gösteremez bir duruma gelmiştir. Bu nedenle 1976 yılında Ankara Devlet Konservatuvarı eğitimcilerinden Mithat Fenmen ve İlhan Baran'ın katkısıyla bir yönetmelik taslağı oluşturulmuştur. Bu taslağa göre üstün yetenekli çocukların Devlet Konservatuvarında hızlı ve yoğunlaştırılmış bir eğitim almalarını sağlayacak "özel statü", Bakanlar Kurulu tarafından onaylanmıştır. Bu statü sayesinde kendi alanlarında üstün başarı gösteren konservatuvar mezunları yurtdışına öğrenci olarak gidebilmiştir. Bu statüden ilk olarak; Oya Ünler, Burçin Büke ve Cihat Aşkın'dır. İlerleyen yıllarda; Fazıl Say (Piyano), Yeşim Alkaya(Piyano), Muhittin Dürrüoğlu Demiriz (Piyano), Şölen

Dikener (Viyolonsel), Çağlayan Ünal (Viyolonsel), Ertan Torgul (Keman) ve Özgür Balkıs (Keman) gibi üstün yetenekli bireyler yararlanmışlardır (Enç, 2005; Karabulut, 2009; Tunçdemir, 1996a; Tunçdemir, 2004b; Üstün Yetenekli Bireyler Strateji Ve Uygulama Planı, 2013).

Müzik alanında potansiyel üstün yetenekli bireylerin eğitimlerinin sağlandığı Bilim ve Sanat Merkez'lerinin amaçları okul öncesi, ilköğretim ve orta öğretim çağındaki üstün yetenekli öğrencilerin yetiştirilmesine yönelik, yeteneklerinin ve yaratıcılıklarının erken yaşta fark edilmesi, geliştirilmesi, bilimsel düşünce ve davranışlarla estetik değerleri birleştiren, üretken yanı sıra, sosyal ve duygusal gelişimlerinin de sağlanarak bütünlük içinde değerlendirilmesidir.

Madde 3/1 de Bilim ve Sanat Merkez'lerinde verilen eğitimin yasal dayanağı 1739 sayılı Millî Eğitim Temel Kanunu, 222 sayılı İlköğretim ve Eğitim Kanunu, 3797 sayılı Millî Eğitim Bakanlığının Teşkilât ve Görevleri Hakkında Kanun, 4306 sayılı İlköğretim ve Eğitim Kanunu, 5378 sayılı Özürlüler ve Bazı Kanun ve Kanun Hükmünde Kararnamelerde Değişiklik Yapılması Hakkında Kanun, 573 sayılı Özel Eğitim Hakkında Kanun Hükmünde Kararname, Millî Eğitim Bakanlığı Okul Öncesi Eğitim Kurumları Yönetmeliği ile Özel Eğitim Hizmetleri Yönetmeliği'ne dayanılarak hazırlanmıştır (Bilim ve Sanat Merkezleri Yönergesi, 2007).

4.3.Üçüncü Alt Probleme İlişkin Bulgular

Araştırmanın üçüncü alt problemi olan “Müzik alanında üstün yetenekli öğrencilere eğitim veren kurumların öğrenci seçme yöntemleri nelerdir?” ile ilgili bulgular aşağıda verilmiştir.

4.3.1. Güzel Sanatlar Liselerine Öğrenci Seçimi

Anadolu Güzel Sanatlar Liselerinin öğrenci seçimleri, yetenek sınavları ile yapılmaktadır. Bu sınavlara katılabilmenin ön koşulu 4-5-6-7 ve 8. sınıf müzik dersi notlarının aritmetik ortalamasının en az 4 olmasıdır. Yetenek sınavları okul

müdürünün başkanlığında bölüm şefi ile alan dersleri öğretmenlerinden en az 3 üyeden oluşan komisyon tarafından yazılı, sözlü ve uygulamalı olarak yapılmaktadır. Sınavlar toplam 100 puan üzerinden değerlendirilerek değerlendirme sonucunda en yüksek puandan başlayarak adaylar sıralanır, kontenjan kadar asıl ve yedek listeler hazırlanarak okulda ilan edilir. Başvurular, öğrenci seçimi (yetenek sınavları) ve kayıt-kabul ile ilgili iş ve işlemler Bakanlık tarafından belirlenen tarihlere göre uygulanır (Anadolu Güzel Sanatlar Lisesi Yönetmeliği, 1999).

4.3.2. Konservatuvarlara Öğrenci Seçimi

Ülkemizde konservatuvar eğitimi ortaokul, lise, lisans ve lisansüstü şeklinde devam etmektedir. Ortaokul kademelerinin müzik bölümüne yerleşebilmek için üniversite konservatuvarlarının Yönetim Kurulunca belirlenen genel ve özel koşullara sahip olunması gerekir. Bu koşullar genel ve özel olmak üzere ikiye ayrılmaktadır. Genel Koşullar; ilan edilen süre içinde, aday kaydı ile ilgili işlemleri doğru ve eksiksiz olarak tamamlayarak ilköğretim öğrenci işlerine teslim etmek ve rektörlük tarafından ilan edilen gün, saat ve yerde kabul sınavına girmek ve sınavda başarılı olmak olarak belirlenirken özel koşullar; 7. ve 8. Sınıflara başvuran adaylarda; bir alt sınıfın esas meslek dersi müfredatını başarıyla öğrenme koşulu aranmaktadır. Öğrenci kabul için, 5., 6., 7. ve 8. sınıflara başvuran adaylara baraj ve kesin kabul olmak üzere iki aşamalı özel yetenek sınavı uygulanır. Kabul sınavları 5. ve 6. sınıflar için;

1. Aşama Baraj Sınavı: Teori sınavıdır. Piyano ile çalınacak tek ses, iki ses ve üç sesin doğru olarak yanıtlanması beklenir ve yine piyano ile çalınan ezgilerin tekrarlanması ile müzikal duyular ve melodi hafızaları, el vuruşları ile verilecek ritimlerin tekrarlanması ile kavrayış ve müzikal hafızaları sınanır, bir okul şarkısı söylemeleri istenir.

2. Aşama Kesin Kabul Sınavı: Enstrüman yetkinliği sınanır. Adayın başvurduğu enstrümana fiziksel uygunluğu incelenir. Teori sınavı tekrarlanır.

Kabul sınavları 7. ve 8. sınıflar için;

1. Aşama Baraj Sınavı: Enstrüman sınavıdır. Adaylardan; başvurdukları sanat dalının bir alt sınıfının yıl sonu sınavı programını çalmaları beklenir. Başarılı olan adaylar Kesin Kabul Sınavı'na girmeye hak kazanırlar.

2. Aşama Kesin Kabul Sınavı: Teori sınavıdır. Bir alt sınıfın solfej müfredatını içeren yazılı ve sözlü teorik sınav uygulanır (Yükseköğretim Kurumları Devlet Konservatuvarları Müzik ve Bale İlköğretim Okulu İle Müzik Ve Sahne Sanatları Liseleri Yönetmeliği, 2010).

Konservatuvarların lise bölümünde de öğrenci seçimi; kayıt-kabul koşullarını belgeleyen adayların konservatuvar yönetim kurulu tarafından belirlenecek bir komisyonun yapacağı birinci aşama “analitik düşünce testi”, ikinci aşama “baraj sınavı” ile üçüncü aşama “kesin kabul sınavının” uygulanması ile sağlanır. Kayıt için başvuran adaylar, rektörlük tarafından onaylanan bu sınavlara girmek zorundadır. Başvuran adaylar, aynı sınav döneminde birden fazla sınava başvurabilirler. Ancak her iki ana sanat dalında başarı göstermeleri halinde bir ana sanat dalını seçerek kayıt yaptırma durumunda kalırlar.

Bu sınavlardan “analitik düşünce testi” ilgili müdür yardımcısı başkanlığında kurulacak jüri tarafından, “baraj sınavı” kompozisyon ve orkestra şefliği ana sanat dalı öğretim elemanlarınca, “kesin kabul sınavı” ise ilgili ana sanat dalı başkanı ile yönetim kurulunca onaylanan en az üç kişilik bir komisyonca yapılır. Sınavların genel özellikleri aşağıdaki gibidir:

a) Analitik Düşünce Testi: Konservatuvar ilköğretim okulu mezunları dışında herhangi bir sınıfa kabul edilebilmek için başvuran aday öğrenciler bu sınavda başarılı olmak zorundadır.

b) Baraj Sınavı: 9 uncu sınıfa kabul edilebilmek için öngörülen kayıt - kabul şartlarını taşıyan aday öğrenciler, analitik düşünce testinde başarılı oldukları takdirde baraj sınavına girmek zorundadır. Bu sınavda (kompozisyon ve orkestra şefliği ana sanat dalı hariç) alan derslerinden konservatuvar ilköğretim okulları 8 inci sınıf bilgisi aranır.

c) Kesin Kabul Sınavı: Baraj sınavında başarı gösteren adaylar ile konservatuvar ilköğretim okulu mezunu olan öğrenciler kesin kabul sınavına alınır.

Bunların yanı sıra konservatuvarların bütün ana sanat dallarına başvuran adaylarda, her yıl konservatuvar kurulu kararı ile belirlenecek nitelikleri yerine getirme zorunluluğu, genel yetenek, zekâ, refleks, teorik bilgi ve fiziki yapının yanı sıra adı geçen ana sanat dalını başarabilecek ritim ve kulak kalitesi aranır (İstanbul Üniversitesi Devlet Konservatuvarı Lise Devresi Yönetmeliği, 2008; Yükseköğretim Kurumları Devlet Konservatuvarları Müzik ve Bale İlköğretim Okulu İle Müzik Ve Sahne Sanatları Liseleri Yönetmeliği, 2010).

Konservatuvarların diğer eğitim kademelerinde olduğu gibi lisans eğitim kademesinde de sınava başvuracak öğrencilerden istenen özel şartlar değişebilmektedir. Araştırmalardan elde edilen bulgulara göre her üniversite kendi kabul şartlarını oluşturmak üzere yönerge yayınlamaktadır. Örneğin; İstanbul Üniversitesi Devlet Konservatuvarı Müzik Bölümü Programları Özel Yetenek Giriş Sınavları Yönergesi' ne göre; sınava başvurabilmek için adayların; YGS puan türlerinin, Yabancı Dil Puanı hariç, herhangi birinden her yıl Yönetim Kurulu tarafından önerilen ve Senato tarafından kabul edilerek ilan edilen asgari puanı almış olmaları şartı aranır. Bunun yanı sıra yapılan özel yetenek giriş sınavı, kulak sınavı, genel teori sınavı ve kesin kabul sınavı olmak üzere üç aşamadan oluşmaktadır. Buna göre;

Kulak Sınavı:

- Yirmi tane tek ses
- On tane melodi
- On tane aralık
- On tane 3 sesli akor

şeklinde yapılırken “Genel Teori Sınavı” ;

- Temel Müzik Teorisi

- Müzik Tarihi
- Solfej
- Armoni

yeterlik alanları ile ilgili sorular uzmanlarca hazırlanarak tamamen teorik olarak oluşturulmaktadır.

Bu genel sınavlardan yeterli puanı alarak kesin kabul sınavlarına girmeye hak kazanan öğrenciler için her bir enstrüman programı için ayrı bir sınav hazırlanır. Bu sınavlarda seçilen enstrüman programına göre içeriği ve puan ağırlıkları belirtilen kategorileri içeren programları seslendirmeleri istenir.

4.3.3. Bilim ve Sanat Merkezleri'ne Müzik Alanında Üstün Yetenekli Öğrencilerin Alımı

- Okul öncesi eğitimi çağındaki çocuklar için veliler veya okul öncesi eğitim kurumları öğretmenleri tarafından,
- İlköğretim çağı öğrencileri için örgün eğitim kurumu sınıf ve şube öğretmenleri tarafından,
- Ortaöğretim öğrencileri için sınıf rehber öğretmenler kurulu tarafından aday gösterilir.

Velisi veya örgün eğitim kurumu tarafından aday gösterilen öğrencilerin gözlem formları tanılama komisyonunca ön değerlendirmeye alınır. Değerlendirme sonucunda grup tanılmasına alınacak öğrencilerin listesi okullara veya veliye bildirilir. Grup taramasına katılması uygun görülen öğrenciler, merkez yürütme kurulunun belirleyeceği tarihlerde, üst danışma kurulunca belirlenen ölçme araçları ve ölçütleri doğrultusunda grup taramasına alınır. Yeterli performans gösteren öğrenciler Milli Eğitim Bakanlığı uzmanları tarafından son incelemeye alınır ve konunun uzmanlarınca üstün yetenekli olduğu tespit edilen öğrenciler Bilim ve Sanat Merkezlerinde eğitim almaya hak kazanırlar (Bilim Sanat Merkezleri Yönergesi, 2007).

4.4.Dördüncü Alt Probleme İlişkin Bulgular

Araştırmanın üçüncü alt problemi olan “Müzik alanında üstün yetenekli öğrencilere eğitim veren kurumların öğretmen seçme yöntemleri nelerdir?” ile ilgili bulgular aşağıda verilmiştir.

4.4.1. Güzel Sanatlar Liseleri’ne Öğretmen Seçimi

Güzel sanatlar ve spor liselerinde eğitim-öğretim hizmetlerinin etkin ve verimli bir şekilde yürütülmesinin sağlanması için bu eğitim kurumunda görev alacak öğretmenlerde aranacak nitelikleri yasalarla belirlenmiştir. 14/6/1973 tarihli ve 1739 sayılı Millî Eğitim Temel Kanununun 29 uncu ve 33 üncü maddeleri ile 30/4/1992 tarihli ve 3797 sayılı Millî Eğitim Bakanlığının Teşkilat ve Görevleri Hakkında Kanunun 61 inci maddesine göre; güzel sanatlar liselerine öğretmen olmak isteyen adaylar; alanında en az 3 yıl görev yapmış olmak şartıyla, valiliklerde oluşturulacak komisyon tarafından yapılacak olan iki aşamalı sınavlara başvurmak zorundadırlar. Bu sınavlarda öğretmenler; uygulama, beceri ve yorumlama yeteneği bakımından değerlendirmeye alınırlar. Güzel sanatlar liselerinin müzik öğretmenliğine atanmak için başvuruda bulunan adayların; seçme sınavı ile bu Yönetmeliğin ekinde yer alan “Değerlendirme Formu” üzerinde yapılacak değerlendirmenin % 40’ı ile uygulama sınavından almış oldukları puanın % 60’ının toplamı sonucunda oluşan atamaya esas puanları en yüksek puan alandan başlamak üzere sıralanır ve atamalar yapılır (Anadolu Güzel Sanatlar Lisesi Yönetmeliği, 1999).

4.4.2. Konservatuvarlara Öğretmen Seçimi

Konservatuvarlara öğretmen seçiminde aranan genel şartlar; 657 sayılı Kanunun 48 inci maddesinde belirtilen şartları taşıyor olmak, öğretim üyesi dışındaki öğretim elemanı kadrolarına naklen ya da açıktan yapılan tüm atamalarda Akademik Lisans Üstü Eğitim Sınavından en az 70, Yabancı Dil Bilgisi Seviye Tespit

Sınavından (YDS) en az 50 puan veya Ölçme Seçme ve Yerleştirme Merkezince eşdeğerliği kabul edilen bir sınavdan ön koşulu sağlayacak bir puan almış olmak gerekmektedir. Üniversiteler enstitü senato kararıyla bu Yönetmelikte belirlenmiş olan ALES ve yabancı dil puan barajlarının üzerinde bir asgari puan belirleyebilir ancak bu Yönetmeliğe tabi öğretim elemanı kadro ilanlarında lisans veya lisansüstü mezuniyet alanları ile ilan edilen alana ait bilimsel, nesnel ve denetlenebilir koşullar dışında adayı tanımlayan özel şartlar koyamazlar.

Bu genel şartların yanı sıra belirlenen özel şart,

- Öğretim Görevlisi kadrosuna başvurabilmek için; Güzel Sanatlar Fakülteleri, Eğitim Fakültelerinin Güzel Sanatlar Eğitimi Bölümleri, Konservatuvarlar ile ön lisans düzeyinde eğitim yapılan birimlere başvuracak öğretim görevlisi adaylarında en az lisans mezunu olmak ve belgelendirmek kaydıyla alanları ile ilgili iki yıl tecrübeli olmaktır.

4.4.3. Bilim ve Sanat Merkezlerine Öğretmen Seçimi

Bilim ve sanat merkezlerine öğretmenlerin aday olabilmeleri için; son 3 yıllık sicil notu ortalamasının iyi olması, başvuracakları alanlara göre Akademik Lisans Üstü Eğitim Sınavından (ALES) sözel puanı en az 60 ve sayısal puanı en az 65 olması gerekmektedir. Adayların üstün yetenekliler ya da alanlarında doktora yapmış olmaları 20, yüksek lisans 10, Milli Eğitim Bakanlığı tarafından geçerliliği kabul edilen herhangi bir yabancı dil sınavı 10 puana kadar, hakemli dergilerde yayımlanmış makaleler ve yazılmış kitaplar 10'ar puan, ulusal projelerde yer almak 4, lisans bitirme yüksekliği en fazla 8 puan, ulusal ve uluslar arası kongrelerde yapılan sunular 3 ve 6 puan, uzman ve başöğretmen unvanına sahip olmak da 3 puan ile 5 puan olarak değerlendirilmektir. Bu kriterlere göre adayların puanları en yüksekten başlayarak sıralanır ve ihtiyaç duyulan öğretmen sayısının en az 3 katı hizmet içi eğitime alınır. İki hafta süren hizmet içi eğitimde adaylar, Üstün Yetenekli Çocukların Özellikleri, Üstün Yetenekli Çocukların Eğitimi, Proje Tabanlı Eğitim (Teorik Boyutu), Proje Üretimi/Yönetimi, Ölçme-Değerlendirme Yöntemleri,

Mevzuat konuları hakkında bilgilendirilirler. Daha sonra adaylar gruplara ayrılarak 2 haftalık süre içerisinde proje hazırlayarak kursun sonunda projelerini teslim ederler ve mülakata alınırlar. Kursu katılan adaylara üç aşamalı olan ve her biri 100 puan üzerinden değerlendirilen sınavlar gerçekleştirilir. Bu sınavlar; yazılı, proje ve mülakattır. Değerlendirmede; yapmış oldukları projenin %35'i, hizmet içi eğitim sonunda yapılan yazılı sınavının %35'i ve mülakatın %30'u esas alınarak 100 tam puan üzerinden 70 ve üstü puan alan adaylar başarılı sayılırlar. Atamalar Bilim ve Sanat Merkezlerinin ihtiyaçları dikkate alınarak, puan üstünlüğüne göre gerçekleştirilir(Bilim Sanat Merkezleri Yönergesi, 2007; Yıldız,2010).

4.5. Beşinci Alt Probleme İlişkin Bulgular

Araştırmanın üçüncü alt problemi olan “Ülkemizde müzik alanında potansiyel üstün yeteneğe sahip olarak yasal düzenlemelerden faydalanmış bazı kişilerin eğitimleri nasıldır?” ile ilgili bulgular aşağıda verilmiştir.

Tablo3: Ülkemizde Müzik Alanında Potansiyel Üstün Yeteneğe Sahip Olarak Yasal Düzenlemelerden Faydalanmış Bazı Kişilerin Eğitimleri

Sanatçının Adı	Uzmanlık Alanı	Faydalandığı Yasa	Eğitim Gördüğü Yer	Yıl	Görev Yaptığı Yer/Kurum
İdil BİRET	Piyano	Harika Çocuk Kanunu	Fransa Paris Konservatuarı	1948	1971’de “Devlet Sanatçısı” unvanını almış, yurtiçi ve yurt dışında konserlerin yanı sıra, uluslar arası yarışmalarda jüri üyeliği yapmaktadır.

Suna KAN	Keman	Harika Çocuk Kanunu	Fransa Paris Konservatuvarı	1948	Yaşamını Ankara'da sürdüren sanatçımız konser kariyerine Türkiye ve yurt dışında devam etmektedir.
Gülsin ONAY	Piyano	Harika Çocuk Kanunu	Fransa Paris Konservatuvarı	1966	Sanatçımız, konserlerinin ve festivallerde de sahne almasının yanı sıra, uluslar arası piyano yarışmalarında jüri üyeliği de yapmaktadır.
Verda ERMAN	Piyano	Harika Çocuk Kanunu	Fransa Paris Konservatuvarı	1957	1971 yılında Devlet Sanatçısı unvanını almış, Cumhur Başkanlığı Senfoni Orkestrası'nın solist sanatçısı olmuştur. Paris Milli Konservatuvarı'nda ve birçok uluslar arası piyano yarışmasında jüri üyeliği yapmıştır.

Fazıl SAY	Piyano	Özel Statü	Ankara Devlet Konservatuvarı	1982	Yurtiçi ve yurtdışında birçok konser vermesinin yanı sıra besteci, yorumcu olarak bilinen sanatçımız uluslar arası piyano yarışmalarında da jürilik yapmaktadır.
		DAAD Bursu	Dusseldorf Müzik Akademisi Yüksek Okulu	1987	
Hüseyin SERMET	Piyano	Harika Çocuk Kanunu	Ankara Devlet Konservatuvarı	1965	1991 yılında devlet sanatçısı unvanı verilmiş besteci ve piyanist olan sanatçımız, Türkiye ve yurtdışında birçok konser vermektedir.
			Fransa Paris Konservatuvarı	1968	

Burçin BÜKE	Piyano	Harika Çocuk Kanunu Devlet Bursu	Ankara Devlet Konservatuvarı Almanya'nın Hannover Şehrindeki Müzik Akademisi	1977 1982	Piyanist olarak yurtiçi ve yurtdışında konserler vermektedir.
Cihat AŞKIN	Keman	Özel Statü	İstanbul Teknik Üniversitesi Türk Müziği Devlet Konservatuvarı	1979	Besteci ve yorumcu olan sanatçımız yurtiçi ve yurtdışında birçok yarışmada jürilik yapmış ve İTÜ Türk Müziği Devlet Konservatuvarı, Miam (Müzik İleri Araştırmalar Merkezi), Yurtiçi ve Yurtdışında eğitimci olarak katıldığı master class, 1991 yılından itibaren her yıl katıldığı İsrail Keshat-Eilon ve CAKA Asos-Ayvacak, Sapanca ve Orduda görev yapmaktadır.

Yeşim ALKAYA YENER	Piyano	Özel Statü	Ankara Devlet Konsevatuarı		2006 yılında doçentlik, 2012 yılında ise profesörlük unvanı kazanan sanatçımız, Hacettepe Üniversitesi Ankara Devlet Konservatuvarınd a piyano ana sanat dalında öğretim üyesi olarak görev yapmaktadır. Ayrıca yurtiçi ve yurtdışında konserlerini sürdürmektedir.
Muhittin DÜRRÜOĞLU DEMİRİZ	Piyano	Özel Statü	Ankara Devlet Konservatuvarı	1983	1992'den beri Brüksel Kraliyet Konservatuvarınd a çalışmakta ve ayrıca Oda Müziği Profesörü olarak görevini sürdürmektedir.

4.6.Altıncı Alt Probleme İlişkin Bulgular

Araştırmanın üçüncü alt problemi olan “Müzik alanında üstün yetenekli bireylere eğitim veren kurumların ders programlarının genel yapısı nasıldır?” ile ilgili bulgular aşağıda verilmiştir.

4.6.1. Yükseköğretim Kurumları Devlet Konservatuvarları Müzik ve Bale İlköğretim Kurumları (Ortaokul) Haftalık Ders Programlarının Yapısı

Milli Eğitim Bakanlığı Talim Terbiye Kurulu başkanlığının 24/07/2013 tarihi 64 sayılı yazısı ile Yükseköğretim Kurumları Devlet Konservatuvarları Müzik ve Bale İlköğretim Kurumları (Ortaokul) Haftalık Ders Çizelgelerinin aşağıdaki gibi olması kararı alınmıştır. Talim Terbiye Kurulu Başkanlığınca belirlenen bu ders programları ve öğretim programları çerçevesinde her bir ders için eğitimciler tarafından yıllık plan raporları hazırlanmaktadır. Bu raporlarda, öğrenme alanı, ünite adı, ünite alt açılımları, kazanımlar, etkinlikler, açıklamalar, ölçme ve değerlendirme yöntemi, ders içi ve diğer derslerle ilişkilendirme bölümleri ayrıntılı şekilde açıklanmaktadır.

Tablo4: Yükseköğretim Kurumları Devlet Konservatuvarları Müzik ve Bale İlköğretim Kurumları (Ortaokul) Haftalık Ders Çizelgesi

DERSLER		SINIFLAR			
		5	6	7	8
ZORUNLU DERSLER	Türkçe	6	5	5	5
	Matematik	4	4	4	4
	Fen Bilimleri	3	3	3	3
	Sosyal Bilgiler	3	3	3	
	T.C. İnkılap Tarihi ve Atatürkçülük				2
	Yabancı Dil	3	3	4	4

	Din Kültürü ve Ahlak Bilgisi		2	2	2	2
	Rehberlik ve Kariyer Planlama					1
	Çalgı*		2	2	2	2
	Solfej - Dikte -Teori*		8	8	8	6
	Piyano**		1	1	1	1
	Korepetisyon**			1	1	1
Zorunlu Ders Toplamı			33	33	33	31
SEÇMELİ DERSLER	ALAN SEÇMELİ DERSLER	Koro (4)	2(4)	2(4)	2(4)	2(4)
		Ritmik(4)	2	2	2	2
	Din, Ahlak ve Değerler	Kur'an-ı Kerim (4)	2	2	2	2
		Hiz. Muhammed'in Hayatı (4)	2	2	2	2
		Temel Dinî Bilgiler (2)	2	2	2	2
	SEÇMELİ DERSLER	Dil ve Anlatım	Okuma Becerileri (1)	2	2	
Yazarlık ve Yazma Becerileri (4)			2	2	2	2
Yaşayan Diller ve Lehçeler (4)			2	2	2	2
İletişim ve Sunum Becerileri (1)					2	2
Yabancı Dil		Yabancı Dil (Bakanlar Kurulu Kararı ile Kabul Edilen Diller) (4)	2	2	2	2
Fen Bilimleri ve		Bilim Uygulamaları (4)	2	2	2	2
		Matematik Uygulamaları (4)	2	2	2	2
	Çevre ve Bilim (1)			2	2	

	Matematik	Bilişim Teknolojileri ve Yazılım (4)	2	2	2	2
	Sanat ve Spor	Görsel Sanatlar (Resim, Geleneksel Sanatlar, Plastik Sanatlar vb.) (4)	2/(4)	2/(4)	2/(4)	2/(4)
		Müzik (4)	2/(4)	2/(4)	2/(4)	2/(4)
		Spor ve Fizikî Etkinlikler (Alanlara Göre Modüller Oluşturulacaktır) (4)	2/(4)	2/(4)	2/(4)	2/(4)
		Drama (2)	2	2		
		Zekâ Oyunları (4)	2	2	2	2
	Sosyal Bilimler	Halk Kültürü (1)		2	2	
		Medya Okuryazarlığı (1)			2	2
		Hukuk ve Adalet (1)		2	2	
		Düşünme Eğitimi (2)			2	2
	Seçilebilecek Ders Saati Sayısı		4	4	4	6
	TOPLAM DERS SAATİ SAYISI		36	36	37	37

(M.E.B. Talim Terbiye Kurulu, 2013)

4.6.2. Yükseköğretim Kurumları Devlet Konservatuvarları Müzik ve Sahne Sanatları Lisesi Haftalık Ders Programlarının Yapısı

Milli Eğitim Bakanlığı Talim Terbiye Kurulu başkanlığının 14/09/2012 tarihi 165 sayılı yazısı ile Yükseköğretim Kurumları Devlet Konservatuvarları Müzik ve Sahne Sanatları Lisesi Haftalık Ders Çizelgelerinin aşağıdaki gibi olması kararı alınmıştır. Talim Terbiye Kurulu Başkanlığınca belirlenen bu ders programları ve öğretim programları çerçevesinde her bir ders için eğitimciler tarafından yıllık plan

raporları hazırlanmaktadır. Bu raporlarda, öğrenme alanı, ünite adı, ünite alt açılımları, kazanımlar, etkinlikler, açıklamalar, ölçme ve değerlendirme yöntemi, ders içi ve diğer derslerle ilişkilendirme bölümleri ayrıntılı şekilde açıklanmaktadır.

Karara göre;

- 1- Bağımsız çalışma, öğrencinin Sanat Dalı öğretim elemanları kontrolünde yapılır.
- 2- Ayda bir ASD (Ana Sanat Dalı) başkanlığına rapor edilir. Not verilmez.
- 3- Her çizelgede bulunan (*) ve (**) dersler yılsonu başarı ortalamasıyla başarılı sayılmayacak derslerdir. Devlet Konservatuvarları Müzik ve Bale İlköğretim Okulları ile Müzik ve Sahne Sanatları Liseleri Yönetmeliğinin ilgili maddelerine göre değerlendirilir.
- 4- Seçmeli derslerin bazılarının haftalık ders saati sayıları sınıflara göre seçenekli olarak belirtilmiştir. Öğrenciler bu dersleri, haftalık ders saati sayılarını belirterek seçebileceklerdir.
- 5- Talim ve Terbiye Kurulunca kabul edilen ve uygulanmakta olan öğretim programları uygulanır.

Tablo5: Yükseköğretim Kurumları Devlet Konservatuvarları Müzik ve Sahne Sanatları Lisesi Haftalık Ders Çizelgesi (Arp Sanat Dalı)

DERS KATEGORİLERİ	DERSLER	9. SINIF	10. SINIF	11. SINIF
ORTAK DERSLER	DİL VE ANLATIM	2	2	2
	TÜRK EDEBİYATI	3	3	3
	DİN KÜLTÜRÜ VE AHLAK BİLGİSİ	1	1	1
	TARİH	2	2	-
	T.C. İNKILAP TARİHİ VE ATATÜRKÇÜLÜK	-	-	2
	COĞRAFYA	2	2	-
	MATEMATİK	4	-	-
	GEOMETRİ	2	-	-
	FİZİK	2	-	-
	KİMYA	2	-	-
	BİYOLOJİ	2	-	-
	SAĞLIK BİLGİSİ	1	-	-
	FELSEFE	-	-	2
	YABANCI DİL	3	2	2
	TRAFİK VE İLK YARDIM	-	-	-
	ÇALGI*	2	2	2
	MÜZİK TARİHİ**	-	-	2
	ODA MÜZİĞİ*	-	2	2

	ORKESTRA*	-	6	6
	ARMONİ**	-	-	2
	ÇALGI BİLGİSİ**	-	2	-
	ARP EDEBİYATI**	-	-	-
	PİYANO**	1	-	-
	BAĞIMSIZ ÇALIŞMA	6	10	8
	DEŞİFRAJ**	-	1	1
ORTAK DERSLER TOPLAM DERS SAATİ		35	35	35
SEÇMELİ DERSLER	Arp Edebiyatı	2	2	2
	Yardımcı Piyano	-	1	1
	Koro	2	2	2
	Çalgı Bakım Onarım	1	1	1
	Müzik Teorisi	2	2	-
	Mitoloji	1	1	1
	Psikoloji	1	1	1
	Kur'an-ı Kerim	2	2	2
	Hz. Muhammed'in Hayatı	2	2	2
	Temel Dini Bilgiler	(1)(2)		
	Bilgi Kuramı	(1)(2)		
	Demokrasi ve İnsan Hakları			1
	Sosyal Etkinlik	(1)(2)		
	Proje Hazırlama			(1)(2)
	Bilgi ve İletişim Teknolojisi	(1)(2)		

	İşletme			1
	Ekonomi			1
	Girişimcilik	1		
	Astronomi ve Uzay Bilimleri		(1)(2)	
	Uluslararası İlişkiler			1
	Yönetim Bilimi			1
	Diksiyon ve Hitabet	1		
	Sanat Tarihi	1	1	
	Alman Edebiyatı	(1)(2)		
	İngiliz Edebiyatı		(1)(2)	
Seçilebilecek Ders Saati Sayısı		2	2	2

Tablo6: Yükseköğretim Kurumları Devlet Konservatuvarları Müzik ve Sahne Sanatları Lisesi Haftalık Ders Çizelgesi (Piyano Sanat Dalı)

DERS KATEGORİLERİ	DERSLER	9. SINIF	10. SINIF	11. SINIF	12. SINIF
ORTAK DERSLER	DİL VE ANLATIM	2	2	2	2
	TÜRK EDEBİYATI	3	3	3	3
	DİN KÜLTÜRÜ VE AHLAK BİLGİSİ	1	1	1	1
	TARİH	2	2	-	-

T.C. İNKILAP TARİHİ VE ATATÜRKÇÜLÜK	-	-	2	-
COĞRAFYA	2	2	-	-
MATEMATİK	4	-	-	-
GEOMETRİ	2	-	-	-
FİZİK	2	-	-	-
KİMYA	2	-	-	-
BİYOLOJİ	2	-	-	-
SAĞLIK BİLGİSİ	1	-	-	-
FELSEFE	-	-	2	-
YABANCI DİL	3	2	2	2
TRAFİK VE İLK YARDIM	-	-	-	1
ÇALGI*	2	2	2	2
MÜZİK TARİHİ**	-	-	2	2
ODA MÜZİĞİ*	-	2	2	2
DEŞİFRAJ**	-	1	1	1
ARMONİ**	-	-	2	2
ÇALGI BİLGİSİ**	-	2	-	-
PİYANO EDEBİYATI**	-	2	2	2
BAĞIMSIZ ÇALIŞMA	7	12	10	13
KORO**	-	2	2	2
ORTAK DERSLER TOPLAM DERS SAATİ	35	35	35	35

SEÇMELİ DERSLER	Piyano Edebiyatı	2	2	-	-
	Koro	2	-	-	-
	Çalgı Bakım Onarım	1	1	1	1
	Müzik Teorisi	2	2	-	-
	Mitoloji	1	1	1	1
	Psikoloji	1	1	1	1
	Kur'an-ı Kerim	2	2	2	2
	Hz. Muhammed'in Hayatı	2	2	2	2
	Temel Dini Bilgiler	(1)(2)			
	Bilgi Kuramı	(1)(2)			
	Demokrasi ve İnsan Hakları			1	
	Sosyal Etkinlik	(1)(2)			
	Proje Hazırlama			(1)(2)	
	Bilgi ve İletişim Teknolojisi	(1)(2)			
	İşletme			1	1
	Ekonomi			1	1
	Girişimcilik	1			
	Astronomi ve Uzay Bilimleri		(1)(2)		1
	Uluslararası İlişkiler			1	1
	Yönetim Bilimi			1	1
	Diksiyon ve Hitabet	1			
	Sanat Tarihi	1	1		

	Alman Edebiyatı	(1)(2)			
	İngiliz Edebiyatı		(1)(2)		
Seçilebilecek Ders Saati Sayısı		2	2	2	2
TOPLAM DERS SAATİ SAYISI		37	37	37	37

Tablo7: Yükseköğretim Kurumları Devlet Konservatuvarları Müzik ve Sahne Sanatları Lisesi Haftalık Ders Çizelgesi (Gitar Sanat Dalı)

DERS KATEGORİLERİ	DERSLER	9. SINIF	10. SINIF	11. SINIF	12. SINIF
ORTAK DERSLER	DİL VE ANLATIM	2	2	2	2
	TÜRK EDEBİYATI	3	3	3	3
	DİN KÜLTÜRÜ VE AHLAK BİLGİSİ	1	1	1	1
	TARİH	2	2	-	-
	T.C. İNKILAP TARİHİ VE ATATÜRKÇÜLÜK	-	-	2	-
	COĞRAFYA	2	2	-	-
	MATEMATİK	4	-	-	-
	GEOMETRİ	2	-	-	-
	FİZİK	2	-	-	-
	KİMYA	2	-	-	-

	BİYOLOJİ	2	-	-	-
	SAĞLIK BİLGİSİ	1	-	-	-
	FELSEFE	-	-	2	-
	YABANCI DİL	3	2	2	2
	TRAFİK VE İLK YARDIM	-	-	-	1
	ÇALGI*	2	2	2	2
	MÜZİK TARİHİ**	-	-	2	2
	ODA MÜZİĞİ*	-	2	2	2
	ARMONİ**	-	-	2	2
	DEŞİFRAJ**	-	1	1	1
	ÇALGI BİLGİSİ**	-	2	-	-
	PİYANO**	1	-	-	-
	GİTAR ARMONİSİ**	-	-	1	1
	GİTAR EDEBİYATI**	-	-	2	2
	BAĞIMSIZ ÇALIŞMA	6	14	9	12
	KORO**	-	2	2	2
	ORTAK DERSLER TOPLAM DERS SAATİ	35	35	35	35
SEÇMELİ DERSLER	Gitar Edebiyatı	2	2	-	-
	Yardımcı Piyano	-	1	1	1
	Koro	2	-	-	-
	Çalgı Bakım Onarım	1	1	1	1
	Müzik Teorisi	2	2	-	-

	Mitoloji	1	1	1	1
	Psikoloji	1	1	1	1
	Kur'an-ı Kerim	2	2	2	2
	Hz. Muhammed'in Hayatı	2	2	2	2
	Temel Dini Bilgiler	(1)(2)			
	Bilgi Kuramı	(1)(2)			
	Demokrasi ve İnsan Hakları			1	
	Sosyal Etkinlik	(1)(2)			
	Proje Hazırlama			(1)(2)	
	Bilgi ve İletişim Teknolojisi	(1)(2)			
	İşletme			1	1
	Ekonomi			1	1
	Girişimcilik	1			
	Astronomi ve Uzay Bilimleri		(1)(2)		1
	Uluslararası İlişkiler			1	1
	Yönetim Bilimi			1	1
	Diksiyon ve Hitabet	1			
	Sanat Tarihi	1	1		
	Alman Edebiyatı	(1)(2)			
	İngiliz Edebiyatı		(1)(2)		
	Seçilebilecek Ders Saati Sayısı	2	2	2	2
	TOPLAM DERS SAATİ SAYISI	37	37	37	37

Tablo8: Yükseköğretim Kurumları Devlet Konservatuvarları Müzik ve Sahne Sanatları Lisesi Haftalık Ders Çizelgesi (Yaylı Çalgılar Sanat Dahı)

DERS KATEGORİLERİ	DERSLER	9. SINIF	10. SINIF	11. SINIF	12. SINIF
ORTAK DERSLER	DİL VE ANLATIM	2	2	2	2
	TÜRK EDEBİYATI	3	3	3	3
	DİN KÜLTÜRÜ VE AHLAK BİLGİSİ	1	1	1	1
	TARİH	2	2	-	-
	T.C. İNKILÂP TARİHİ VE ATATÜRKÇÜLÜK	-	-	2	-
	COĞRAFYA	2	2	-	-
	MATEMATİK	4	-	-	-
	GEOMETRİ	2	-	-	-
	FİZİK	2	-	-	-
	KİMYA	2	-	-	-
	BİYOLOJİ	2	-	-	-
	SAĞLIK BİLGİSİ	1	-	-	-
	FELSEFE	-	-	2	-
	YABANCI DİL	3	2	2	2
	TRAFİK VE İLK YARDIM	-	-	-	1
	ÇALGI*	2	2	2	2
	MÜZİK TARİHİ**	-	-	2	2

	ODA MÜZİĞİ*	-	2	2	2
	ORKESTRA*	-	6	6	6
	KORREPETİSYON**	1	1	1	1
	ARMONİ**	-	-	2	2
	ÇALGI BİLGİSİ**	-	2	-	-
	PIYANO**	1	-	-	-
	BAĞIMSIZ ÇALIŞMA	5	10	6	9
	ORKESTRA REPERTUVARI VE DEŞİFRAJ**	-	-	2	2
ORTAK DERSLER TOPLAM DERS SAATİ		35	35	35	35
SEÇMELİ DERSLER	Yardımcı Piyano	-	1	1	1
	Koro	2	2	2	2
	Çalgı Bakım Onarım	1	1	1	1
	Müzik Teorisi	2	2	-	-
	Mitoloji	1	1	1	1
	Psikoloji	1	1	1	1
	Kur'an-ı Kerim	2	2	2	2
	Hz. Muhammed'in Hayatı	2	2	2	2
	Temel Dini Bilgiler	(1)(2)			
	Bilgi Kuramı	(1)(2)			
	Demokrasi ve İnsan Hakları			1	
	Sosyal Etkinlik	(1)(2)			
	Proje Hazırlama			(1)(2)	

Bilgi ve İletişim Teknolojisi	(1)(2)			
İşletme			1	1
Ekonomi			1	1
Girişimcilik	1			
Astronomi ve Uzay Bilimleri		(1)(2)		1
Uluslararası İlişkiler			1	1
Yönetim Bilimi			1	1
Diksiyon ve Hitabet	1			
Sanat Tarihi	1	1		
Alman Edebiyatı	(1)(2)			
İngiliz Edebiyatı		(1)(2)		
Seçilebilecek Ders Saati Sayısı	2	2	2	2
TOPLAM DERS SAATİ SAYISI	37	37	37	37

Tablo9: Yükseköğretim Kurumları Devlet Konservatuvarları Müzik ve Sahne Sanatları Lisesi Haftalık Ders Çizelgesi (Üfleme ve Vurma Çalgılar Sanat Dalı)

DERS KATEGORİLERİ	DERSLER	9. SINIF	10. SINIF	11. SINIF	12. SINIF
ORTAK DERSLER	DİL VE ANLATIM	2	2	2	2
	TÜRK EDEBİYATI	3	3	3	3
	DİN KÜLTÜRÜ VE AHLAK BİLGİSİ	1	1	1	1
	TARİH	2	2	-	-
	T.C. İNKILÂP TARİHİ VE ATATÜRKÇÜLÜK	-	-	2	-
	COĞRAFYA	2	2	-	-
	MATEMATİK	4	-	-	-
	GEOMETRİ	2	-	-	-
	FİZİK	2	-	-	-
	KİMYA	2	-	-	-
	BİYOLOJİ	2	-	-	-
	SAĞLIK BİLGİSİ	1	-	-	-
	FELSEFE	-	-	2	-
	YABANCI DİL	3	2	2	2
	TRAFİK VE İLK YARDIM	-	-	-	1
	ÇALGI*	2	2	2	2
	MÜZİK TARİHİ**	-	-	2	2

	ODA MÜZİĞİ*	-	2	2	2
	ORKESTRA*	-	6	6	6
	KORREPETİSYON**	1	1	1	1
	ARMONİ**	-	-	2	2
	ÇALGI BİLGİSİ**	-	2	-	-
	PİYANO**	1	-	-	-
	BAĞIMSIZ ÇALIŞMA	5	10	6	9
	ORKESTRA REPERTUVARI VE DEŞİFRAJ**	-	-	2	2
ORTAK DERSLER TOPLAM DERS SAATİ		35	35	35	35
SEÇMELİ DERSLER	Yardımcı Piyano	-	1	1	1
	Çalgı Bakım Onarım	1	1	1	1
	Koro	2	2	2	2
	Müzik Teorisi	2	2	-	-
	Mitoloji	1	1	1	1
	Psikoloji	1	1	1	1
	Kur'an-ı Kerim	2	2	2	2
	Hz. Muhammed'in Hayatı	2	2	2	2
	Temel Dini Bilgiler	(1)(2)			
	Bilgi Kuramı	(1)(2)			
	Demokrasi ve İnsan Hakları			1	
	Sosyal Etkinlik	(1)(2)			

	Proje Hazırlama			(1)(2)	
	Bilgi ve İletişim Teknolojisi	(1)(2)			
	İşletme			1	1
	Ekonomi			1	1
	Girişimcilik	1			
	Astronomi ve Uzay Bilimleri		(1)(2)		1
	Uluslararası İlişkiler			1	1
	Yönetim Bilimi			1	1
	Diksiyon ve Hitabet	1			
	Sanat Tarihi	1	1		
	Alman Edebiyatı	(1)(2)			
	İngiliz Edebiyatı		(1)(2)		
Seçilebilecek Ders Saati Sayısı		2	2	2	2
TOPLAM DERS SAATİ SAYISI		37	37	37	37

(M.E.B. Talim terbiye Kurulu Başkanlığı, 2012)

4.6.3. Güzel Sanatlar Liseleri Haftalık Ders Programlarının Yapısı

Milli Eğitim Bakanlığı Talim Terbiye Kurulu başkanlığının 27/01/2014 tarihi 6 sayılı yazısı ile Güzel Sanatlar Liseleri Haftalık Ders Çizelgelerinin aşağıdaki gibi olması kararı alınmıştır. Talim Terbiye Kurulu Başkanlığınca belirlenen bu ders programları ve öğretim programları çerçevesinde her bir ders için eğitimciler tarafından yıllık plan raporları hazırlanmaktadır. Bu raporlarda, öğrenme alanı, ünite adı, ünite alt açılımları, kazanımlar, etkinlikler, açıklamalar, ölçme ve değerlendirme

yöntemi, ders içi ve diğer derslerle ilişkilendirme bölümleri ayrıntılı şekilde açıklanmaktadır.

Tablo10: Güzel Sanatlar Liseleri Haftalık Ders Çizelgesi

Güzel Sanatlar Lisesi Müzik Bölümü Haftalık Ders Çizelgesi					
		9	10.	11.	12.
		SINIF	SINIF	SINIF	SINIF
ORTAK DERSLER	DİL VE ANLATIM	2	2	2	2
	TÜRK EDEBİYATI	3	3	3	3
	DİN KÜLTÜRÜ VE AHLAK BİLGİSİ	1	1	1	1
	TARİH	2	2	-	-
	T.C. İNKILÂP TARİHİ VE	-	-	2	-
	COĞRAFYA	2	2	-	-
	MATEMATİK	6	4	-	-
	FİZİK	2	2	-	-
	KİMYA	2	2	-	-
	BİYOLOJİ	3	3	-	-
	SAĞLIK BİLGİSİ	1	-	-	-
	FELSEFE	-	-	2	-
	YABANCI DİL	3	2	2	2
	BEDEN EĞİTİMİ	2	2	2	2
	GÖRSEL SANATLAR	1	1	1	1
	TRAFİK VE İLK YARDIM	-	-	-	1
	MÜZİKSEL İŞİTME OKUMA VE	2	4	4	4
	PİYANO	1	2	2	2
	TÜRK VE BATI MÜZİĞİ	1	2	2	2
	TÜRK MÜZİĞİ KORO EĞİTİMİ	-	2	2	2
	BATI MÜZİĞİ KORO EĞİTİMİ	-	2	2	2
	DRAMA	-	1	-	-
	MÜZİĞE GİRİŞ	1	-	-	-
	MÜZİK BİÇİMLERİ	-	-	-	1
	TÜRK MÜZİĞİ ÇALGI	-	-	2	2
	BATI MÜZİĞİ ÇALGI	-	-	2	2
	BATI MÜZİĞİ TARİHİ	-	-	1	-
	GELENEKSEL TÜRK MÜZİĞİ	-	-	-	1
	BİLİŞİM DESTEKLİ MÜZİK	-	-	1	-
	BİREYSEL SES EĞİTİMİ	-	-	-	1
	ÇALGI BAKIMI VE ONARIMI	-	-	-	1
	ORTAK DERS SAATİ	3	3	33	3

SEÇMELİ DERSLER	DİL VE ANLATIM	SEÇMELİ DİL VE ANLATIM(2)	-	-	3	3
		SEÇMELİ TÜRK EDEBİYATI(2)	-	-	2	2
		DİKSİYON VE HİTABET(1)	(1)	-	(1)	(1)
		OSMANLI	(2)	-	(2)	(2)
	MATEMATİK VE FEN BİLİMLERİ	TEMEL	-	-	2	2
		İLERİ	-	-	6	6
		İLERİ FİZİK(2)	-	-	4	4
		İLERİ KİMYA(2)	-	-	4	4
		İLERİ	-	-	3	3
		ASTRONOMİ VE UZAY BİLİMLERİ(1)	(1)(2)	-	(1)(2)	(1)(2)
	SOSYAL	SEÇMELİ TARİH(1)	-	-	4	-

(M.E.B. Talim Terbiye Kurulu Başkanlığı, 2014).

4.6.4. Bilim Sanat Merkezleri'nde Uygulanan Eğitim Programlarının Genel Yapısı

Milli Eğitim Bakanlığı tarafından 2007 yılının Şubat ayından itibaren yapılan düzenlemeler sonucunda Bilim Sanat Merkezleri'nde;

- Uyum (Oryantasyon),
- Destek Eğitimi; 1) İletişim Becerileri, 2) Grupla Çalışma Teknikleri, 3) Öğrenme Yöntemleri, 4) Problem Çözme Teknikleri, 5) Bilimsel Araştırma Teknikleri, 6) Yabancı Dil, 7) Bilgisayar, 8) Sosyal Etkinlikler,
- Bireysel Yetenekleri Fark Ettirme,
- Özel Yetenekleri Geliştirme,

e) Proje Üretimi/Yönetimi

alanlarında düzenlenmiş eğitim programlarına alınırlar.

Bu programın uygulama süreci ise öğrencilerin hazır bulunuşluk düzeyinin belirlenmesi ile başlar. Düzey belirleme aşamasına merkezlerce oluşturulan programa dayalı ölçekler aracılığı ile sınıf öğretmenleri ve velilerinden alınan bildirimlerle başlanır. Yapılan bu ölçümler aracılığı ile çocuk/öğrencilerin merkezce bilişsel, duyuşsal, sosyal ve devinişsel performans düzeyleri belirlenir.

1. **Uyum (Oryantasyon Programı):** Tüm öğrencilerin ve eğitimcilerin katıldığı bu süreçte öğrenciler, eğitimciler tarafından tanınmaya çalışılır. Öncelikle kurumun misyon ve vizyonu anlatılır. Bunun yanı sıra öğrencilerin kişisel, psikolojik ve sosyal özelliklerini belirlemek amaçlı etkinlikler planlanır ve uygulanır. Daha sonra her bir öğrenciye danışmanlık edecek eğitimci veya eğitimciler bu süreçte belirlenir. Ayrıca bu süreçte öğrenciler ile edinilen gözlemler raporlaştırılır. Daha sonra da bu bilgiler aileler ile paylaşılır.
2. **Destek Eğitim Programı:** Uyum programında elde edilen bilgilere göre öğrenciler gruplara ayrılır. Gruplara ayrılan çocuk/öğrenciler, destek eğitim programındaki alt program dalları olan iletişim becerileri, grupla çalışma teknikleri, öğrenme yöntemleri, problem çözme teknikleri, bilimsel araştırma teknikleri, fen bilimleri, matematik, dil sanatları, sosyal bilimler, resim, müzik ve benzeri alanlar ile ilişkilendirilerek eğitime alınır. Bu programda çocuklar bireysel veya grup halinde proje çalışmalarına başlatılır. Bu süreç süresince çocuklar gözlemlenir ve bu gözlemler tüm eğitimciler tarafından değerlendirilerek her bir çocuk için özel yetenek alanları belirlenir.
3. **Bireysel Yetenekleri Fark Ettirici Program:** Destek eğitim programında belirlenen yetenek alanları doğrultusunda öğrenci grupları oluşturulur. Bu sürecin önemli bileşenlerinden olan bireysel programlar bu bölümde hazırlanır. Öğrencinin sahip olduğu yetenekleri fark etmesini amaçlayan bu programlar çocuğun yaratıcılığını öne çıkaran ve bireysel farklılıklarıyla ilgili

disiplinlere yöneliktir. Bu süreçte eğitim ortamı araç ve gereçleri belirlenen programlara göre hazırlanır. Proje üretim çalışmaları devam ettirilir ve projeler destek eğitimi programına göre daha kapsamlı hazırlanır.

4. **Özel Yetenekleri Geliştirici Program:** Öğrenci merkezli olan bu programlar disiplinler arası modüler bir yapıdadır. Bu programda öğrencilerin herhangi bir disiplinde derinlemesine veya ileri düzeyde bilgi, beceri ve davranış kazanmaları sağlanır. Öğrencilerin yeteneklerini fark ederek kapasitelerini geliştirdikleri ve bu kapasiteyi en üst düzeyde kullanmalarını sağlayan eğitim bu aşamada verilir. Proje üretim çalışmaları da bu süreçte özel yetenek alanlarına göre sürdürülür.
5. **Proje Üretimi ve Hazırlama Programı:** Bilim Sanat Merkezleri'ndeki tüm etkinliklerin temelini proje üretme ve geliştirme çalışmaları oluşturmaktadır. Proje hazırlama ve geliştirme becerilerini öğrencilere kazandırmak üzere danışman öğretmenler aracılığıyla gerekli ön öğrenmeler sağlanır. Öğrenciler kendi proje konularını kendileri belirler. Bu süreç bireysel olduğu gibi grup şeklinde de devam ettirilebilir. Öğrenciler kendi projeleri ile ilgili problem durumlarını, çözüm sürecini, sonuçları ve çözümleri kendileri takip eder. Projeler, disiplinler arası çalışma ve farklı becerilerin sentezini gerçekleştirmeye yönelik hazırlanır. Proje üretimi yapılırken eğitim-öğretim ortamları, her türlü çevre şartlarına açık, çok amaçlı, sosyal ve psikolojik yönden iş birliğine açık ve motive edici olacak şekilde düzenlenir. Hazırlanan raporlara dayanarak çocuk/öğrencilerin bu disiplinle/disiplinlerle ilgili değerlendirmeleri, kendi okullarında o disiplin öğretmenlerinden oluşturulacak bir kurul tarafından yapılır. Alınan sonuç, o dersin notu olarak öğrencinin karnesine yazılır (Bilim Sanat Merkezleri Yönergesi, 2007).

Bilim Sanat Merkezleri'nde Destek Eğitim Programı çerçevesinde her bir dersin modülü göz önünde bulundurularak öğretmenler tarafından çerçeve plan hazırlanır. Bu planlarda ders, dersin modülü, konuları, etkinlik numarası, amaçlar, kazanımlar, öğreneme-öğretme yöntem ve teknikleri, kullanılan eğitim teknolojileri,

araç ve gereçler ve değerlendirme bölümü bulunur. Daha sonra her bir etkinlik için etkinlik planı oluşturulur. Bu etkinlik planında program dönemi, modülü, etkinlik adı, etkinliğin süresi, etkinliğin amacı, öğrenci kazanımları, uygulama süreci ve değerlendirme alanları ayrıntılı şekilde açıklanır.

SONUÇLAR VE TARTIŞMA

5.1. Sonuçlar

Ülkemizde müzik alanında üstün yeteneğe sahip olan bireylerin fark edilmesi konusunda yeterince bilimsel çalışma yapılmadığı görülmektedir. Özellikle müzik alanında üstün yetenekli bireylerin eğitimleri incelendiğinde ülkemizde hali hazırda bulunan ve uygulanmakta olan programların yeterli olmadığı söylenebilir. Bu bireylerin eğitim aldıkları kurumlar incelendiğinde; Konservatuvar, Güzel Sanatlar Liseleri ve Bil-Sem'ler görülmektedir. Ancak Bilim ve Sanat Merkezleri dışında eğitim veren Güzel Sanatlar Liseleri ve Konservatuvar gibi kurumların öğrenci seçme koşulları incelendiğinde, genel şartları karşılayıp, giriş sınavlarında başarı gösteren tüm bireylerin gidebildiği kurumlar olduğu görülmektedir. Bundan dolayı konservatuvar ve güzel sanatlar liselerinin sadece üstün yetenekli bireylere eğitim veren kurumlar olduğunu söylemek doğru olmayabilir. Buna karşın Bilim ve Sanat Merkezlerinde yalnızca konunun uzmanlarınca üstün yetenekli olduğu tespit edilen bireyler öğrenim görebilmektedirler. Bu bağlamda, müzik alanında sadece üstün yetenekli bireylere eğitim veren kurumların Bilim ve Sanat Merkezlerinin olduğunu söyleyebiliriz.

Üstün yetenekli bireylere eğitim veren kurumlara öğretmen seçme yöntemleri incelendiğinde eğitimcilerin bazı özel şartlar sonucunda alındığı görülmüştür. Ancak üniversitelerde üstün yeteneklilerin eğitimi programları bulunmasına rağmen bahsi geçen kurumlarda belirlenen özel şartlarda üniversitelerin bu programlarından mezun olma veya uzmanlaşma şartının bulunmadığı görülmüştür.

Ülkemizde müzik alanında potansiyel üstün yeteneğe sahip olduğu belirlenmiş kişiler Harika Çocuk Kanunu ve Özel Statü yasalarından faydalanmışlardır. Bu çerçevede araştırmada bu yasalardan faydalanmış olarak belirlenen bireylerin bazıları; İdil Biret, Suna Kan, Gülsin Onay, Verda Erman, Fazıl Say, Hüseyin Sermet, Burçin Büke, Cihat Aşkın, Yeşim Alkaya Yener, Muhittin Dürrüoğlu Demiriz' dir. Bu kişiler yasalardan yararlanarak eğitimlerini Fransa Paris Konservatuvarı ve Ankara Devlet Konservatuvarı'nda gerçekleştirmişlerdir. Eğitimlerini tamamlayan sanatçılarımız iş hayatlarına; akademisyen, konser sanatçısı, orkestra şefi, ulusal ve uluslararası yarışmalarda jüri üyesi olarak devam etmişlerdir. Ayrıca ülkemiz müzik kültürünün oluşması ve gelişmesinde önemli katkılar sağlamışlardır.

Ülkemizde geçmişte sanat alanında üstün yeteneğe sahip bireylerin bu yeteneklerini geliştirmeleri amacıyla devlet tarafından özel yasalarla desteklendiği, ancak günümüzde bu yasaların aktif olarak uygulanmadığı görülmektedir. Bu duruma sebep olarak; öğrenci değişim programları, yurtdışına giriş çıkışların geçmişle kıyaslandığında daha kolay olması, yurtiçi ve yurtdışında sağlanan burslar, bireylerin kendi isteği ile eğitimini yurt dışında devam ettirebilme olanaklarının artırılması, daha önce yurtdışında eğitim aldıktan sonra ülkemize geri dönen bazı sanatçılarımızın eğitim vermeye başlamaları ve projeler yapmaları, açılan eğitim kurumlarının (Bilim ve Sanat Merkezleri, Konservatuvarlar ve Güzel Sanatlar Liseleri) artırılması gibi gelişmeler gösterilebilir.

Bilim Sanat Merkezleri'nin eğitim programları incelendiğinde programlarla ilgili sadece genel bir çerçeve oluşturulduğu ve bunun devamındaki tüm araştırma ve geliştirme sürecinin öğretmene yüklendiği görülmüştür. Bu durumun da Bilim Sanat Merkezleri'nde verilen eğitim hizmetinde bir standart oluşturulamamasına neden olduğu görülmüştür.

Konservatuvarlar ve Güzel Sanatlar Liseleri'nin ders programları incelendiğinde müzik bölümüne devam eden öğrencilerin bu alanla ilgili bireysel ve toplu alan derslerinin yanı sıra diğer akademik derslere de yer verildiği görülmüştür.

Bu durum öğrencilerin bireysel yetenekleri üzerinde uzmanlaşırken akranları gibi diğer derslerine de devam etmesini sağlamaktadır.

Konservatuvarlarda uygulanan sınıf atlama yöntemi, üstün yetenekli öğrencilerin müfredattan sıkılmalarını engellemesi ve hızlı ilerlemelerine olanak tanımasından dolayı güzel sanatlar liselerinden ayıran bir unsur olarak göze çarpmaktadır.

5.2. Öneriler

Geçmişte olduğu gibi günümüzde de hangi alanda olursa olsun üstün yetenekli bireylerin bilim ve sanat dallarındaki başarıları yadsınamaz bir gerçektir. Bu yüzden müziksel üstün yeteneğe sahip bireylerin erken yaşta fark edilmesi ve eğitimlerine erken yaşta başlanması oldukça önemlidir. Bu hususta öncelikle aile, daha sonra ise okula devam eden çocukların öğretmenlerine çok fazla iş düşmektedir. Çünkü erken yaşta yeteneği fark edilmeyen bireyler ilerleyen yaşlarda bu yeteneklerini kaybedebilir ve farklı alanlara yönelebilirler. Ama erken yaşta üstün yetenekli olduğu belirlenen bireylerin eğitimleri bu doğrultuda sürdürülebilir ve geliştirilebilir.

Üstün yeteneğe sahip olduğuna karar verilen bireylerin de eğitimleri profesyonel eğitimciler tarafından dikkatli bir şekilde yürütülmelidir. Eğitim programları tasarlanırken üstün yetenekli bireylerin bilişsel süreçlerinin akranlarından daha farklı olduğu göz önünde bulundurularak tasarlanmalıdır. Ayrıca ailelerine yönelik eğitimler düzenlenmelidir. Özellikle okullarda öğretmenler, öğrencilerinin yeteneklerini ortaya çıkartabilecek ve geliştirebilecekleri etkinliklere daha fazla yer vermelidir.

Bilim Sanat Merkezleri'nde verilen eğitimlerde bir standardın sağlanmaması nedeniyle ortaya çıkan sorunları gidermek amacıyla bu merkezlerde uygulanan programların tüm merkezlerde uygulanabilecek düzeyde ve esnek eğitim programları ile desteklenmesi sağlanmalıdır.

Müzik alanında üstün yetenekli bireyleri belirleme amacıyla öğretmenler tarafından kullanılabilecek ölçekler geliştirilmeli veya yurtdışında hâlihazırda kullanılan ölçekler dilimize uyarlanmalıdır. Bunun yanı sıra alanda uzman kişiler tarafından kullanılan müziksel yeteneği belirleme ölçekleri çeşitlendirilerek eğitim sistemine entegre edilmelidir.

Bilindiği üzere Bilim Sanat Merkezlerine devam eden öğrenciler aynı zamanda kendi okullarında da eğitim görmeye devam etmektedirler. Bu öğrencilerin eğitim gördükleri okullardaki eğitim öğretim etkinlikleri onların yetenekleri ile paralel şekilde yürütülerek yeteneklerini farklı alanlarda da kullanmaları sağlanabilir. Böyle disiplinler arası bir yaklaşım sayesinde öğrenci ilgi ve yeteneğini öğretim hayatına aktarabilme ve kendini ifade edebilme ortamı bulabilecektir.

Üniversitelerde müzik alanında üstün yetenekli bireylere eğitim veren kurumlarda görev yapan eğitimcilere yönelik eğitim programlarının arttırılması ve bu konuda uzmanlaşmanın yaygınlaştırılmasının sağlanması bu kurumlardaki eğitim kalitesinin artmasına imkân sağlayacaktır.

Üstün yetenekli bireylerin eğitimleri ve bu alanın geliştirilmesine yönelik devletin eğitim politikası geliştirmesi veya var olan eğitim politikalarını güncellemesi gerekmektedir.

KAYNAKLAR

- Bakioğlu, A. ve Levent, F. (2013). Üstün Yeteneklilerin Eğitiminde Türkiye İçin Öneriler, *Üstün Yetenekli Eğitimi Araştırmaları Dergisi*, 1(1), 31-44.
- Baykoç-Dönmez, N. (2011). *Özel Gereksinimli Çocuklar Ve Özel Eğitim*. Ankara: Eğiten Kitap.
- Birdişli, F., ve Özdemir, H. (2009). *Türkiye 'de Nitelikli Kamusal Eğitim Politikaları İçinde Üstün Yetenekli Çocukların Eğitimi ve Avrupa Birliğinde Yer Alan Uygulamalar*. Üstün Yetenekli Çocuklar II. Ulusal Kongresi Yeni Açılımlar Özet Kitabı.
- Cavkaytar, A. (2008). Özel Eğitime Gereksinimi Olan Öğrenciler ve Özel Eğitim. İbrahim Diken (Ed.), *Özel Eğitime Gereksinim Duyan Öğrenciler ve Özel Eğitim* içinde (s. 3-27). Ankara: Pegem Akademi.
- Cutts, N.,E. ve Moseley, N. (2004). *Üstün Zekalı ve Yetenekli Çocukların Eğitimi*. İsmail Ersevrim (Çev.). İstanbul: Özgür Yayınları.
- Cemaloğlu, N. (2009). Bilimsel Araştırma Yöntemleri. Abdurrahman Tanrıoğen (Ed.), *Veri Toplama Teknikleri: Nitel-Nicel* içinde (s.131- 164). Ankara: Anı Yayıncılık.
- Colvin, G. (2008). *Talent Is Overrated: What Really Separates World Class Performers From Everybody Else*. New York: Penguin Books Ltd.

- Doderai, M. (2013). *Social, Genetic And Psychological Factors That Influence Musically Gifted And Musically Talented Children*. (Yayınlanmış Doktora Tezi).Alberta Üniversitesi, Kanada.
- Ece, A. S. (2006). 1904–2004 Yılları Arasında Çağdaş Türk Bestecilerinin Biyografik Özellikleri Ve Eğitim Süreçleri. *Abant İzzet Baysal Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, Güzel Sanatlar Özel Sayısı.
- Enç, M. (2005). *Üstün Beyin Gücü*. Ankara: Gündüz eğitim ve Yayıncılık.
- Güven, E. ve Sezginsoy, B. (2009). Müzik Alanında Üstün Bir Yetenek: İdil Biret (Görüş Ve Önerileri).*Uludağ Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, XXII (1), 2009, 123-142.
- Haroutounian, J. (2002). *Kindling The Spark: Recognizing And Developing Musical Potential*. Oxford.
- İstanbul Üniversitesi (2008). İstanbul Üniversitesi Devlet Konservatuvarı Lise Devresi Yönetmeliği.
- Karabey, B. ve Öztürk, C. (2014). Mentoring: The Mentor's Specific Skills in Education. Filippo ve Giovanna (Ed.), *Intercultural Competences In Vocational Educational Training* içinde (s.131). Egea Publications.

- Karabulut, R. (2009). *Türkiye’de Üstün Yetenekliler Eğitiminin Tarihi Süreci*. (Yayınlanmış Yüksek Lisans Tezi). Abant İzzet Baysal Üniversitesi/Sosyal Bilimler Enstitüsü, Bolu.
- Karasar, N. (2005). *Bilimsel Araştırma Yöntemleri (14. Baskı)*. Ankara: Nobel Yayınları.
- Kaya, N. G. (2013). Üstün Yetenekli Öğrencilerin Eğitimi ve BİLSEM’ler. *Erzincan Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 15(1), 115-122.
- Levent, F. (2011). Üstün Yetenekli Çocuklara Devletin Sunması Gereken Haklar. 1. *Çocuk Hakları Kongresi*. Çocuk Vakfı, İstanbul.
- Levent, F. (2013). *Üstün Yetenekli Çocukları Anlamak*. Ankara: Nobel Yayıncılık.
- M.E.B. (2007). Bilim Ve Sanat Merkezleri Yönergesi. Online: <http://mevzuat.meb.gov.tr>.
- M.E.B. (2013). Ek-1 Üstün Yetenekli Bireyler Strateji Ve Uygulama Planı 2013-2017. Online: <http://www.tubitak.gov.tr>. Meb (1991), *Özel Eğitim Konseyi Raporu*. Milli Eğitim Bakanlığı Yayınları, Ankara.
- M.E.B. Telim Terbiye Kurulu Başkanlığı (2012). Online: <http://ttkb.meb.gov.tr/www/haftalik-ders-cizelgeleri/kategori/7>

M.E.B. Telim Terbiye Kurulu Başkanlığı (2013). *Online:*
<http://ttkb.meb.gov.tr/www/haftalik-ders-cizelgeleri/kategori/7>

M.E.B. Telim Terbiye Kurulu Başkanlığı (2014). *Online:*
<http://ttkb.meb.gov.tr/www/haftalik-ders-cizelgeleri/kategori/7>

Özgüven, İ. E. (1992). Görüşme İlke Ve Teknikleri. Ankara: Odak Ofset
 Matbaacılık.

Özdemir, M. (2010). Nitel Veri Analizi: Sosyal Bilimlerde Yöntembilim Sorunsalı
 Üzerine Bir Çalışma. *Eskişehir Osmangazi Üniversitesi Sosyal Bilimler
 Dergisi*, 11(1), 323-343.

Pereira-Fradin, M., ve Dubois, A. (2007). Environmental Effects On Musical Talent
 Development. *Gifted And Talent International*, 22,(2) 105-117.

Sak, U. (2010). *Üstün Zekâlılar: Özellikleri Tanımlanmaları Eğitimleri*. Ankara: Vize
 Yayıncılık.

Say, A. (2005). *Müzik Ansiklopedisi*. Ankara: Müzik Ansiklopedisi Yayınları.

Sezginsoy, B., ve Güven, E. (2010). Two Brilliant Children In The Field Of Piano
 and Violin İdil Biret-Suna Kan (Visions And Suggestions). *Elementary
 Education Online*, 9(1), 128-135.

Sternberg, R. J., Jarvin, L., ve Grigorenko, E. L. (2010). *Explorations In Giftedness*.
 Cambridge University Press.

Şahin, M., ve Duman, R. (2008). Cumhuriyetin Yapılanma Sürecinde Müzik Eğitimi.

Tunçdemir, İ. (1996). Çok Sesli Müzik Alanındaki Kadın Devlet Sanatçılarımız.

(Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi). Ankara Üniversitesi/Sosyal Bilimler Enstitüsü Güzel Sanatlar Eğitimi, Ankara.

Tunçdemir, İ. (2004). *Çoksesli Müzikte “Harika Çocuk Kanunu” nun Türk Müzik*

Kültürüne Etkisi: İdil Biret-Suna Kan Örneği. Xiii. Ulusal Eğitim Bilimleri Kurultayı. İnönü Üniversitesi, Malatya.

Tunçdemir, İ. (2006). Çoksesli Müzikte Üstün Bir Yetenek: Fazıl Say. *International Journal Of Human Sciences*, 1(1).

Tunçdemir, İ. (2007). Cumhuriyet Dönemi Müzik Kültürünün Oluşmasında Rol

Oynayan Sanatçılarımız Ve Türk Müziğine Katkıları. 16. *Ulusal Eğitim Bilimleri Kongresi*. Gaziosmanpaşa Üniversitesi/Eğitim Fakültesi, Tokat.

Uçan, A. (1994). *Müzik Eğitimi: Temel Kavramlar-İlkeler-Yaklaşımlar Ve Türkiye’de*

Cumhuriyetin İlk Altmış Yılındaki Durum. Ankara: Müzik Ansiklopedisi Yayınları.

Uçan, A. (1996). *İnsan Ve Müzik İnsan Ve Sanat Eğitimi*. Ankara: Müzik Ansiklopedisi Yayınları.

Uslu, M. (2013). Türk Müzik Eğitiminde Çok Yönlü Bir Kişilik “Cemal Reşit Rey”.

Akademik Bakısı Dergisi, 34.7

Uzun, M. Üstün Yetenekli Çocuklar El Kitabı. İstanbul:Çocuk Vakfı Yayınları,2004

Yıldırım, A., ve Şimşek, H. (2005). Sosyal Bilimlerde Nitel Araştırma Yöntemleri.
Ankara: Seçkin Yayıncılık.

Yıldız, H. (2010). *Üstün Yeteneklilerin Eğitiminde Bir Model Olan Bilim Ve Sanat Merkezleri (Bil-Semler) Üzerine Bir Araştırma.* (Yayınlanmış Yüksek Lisans Tezi). Gazi Üniversitesi/Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Ankara.

Y.Ö.K. (2010) Devlet Konservatuvarları Müzik ve Bale İlköğretim Okulu İle Müzik Ve Sahne Sanatları Liseleri Yönetmeliği